

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Slopad revisionsplikt

Hur påverkas revisorerna?

Kandidatuppsats i företagsekonomi
Vårterminen 2007

Handledare: Kristina Jonäll

Författare: Kai Karjalainen 800827

Robert Åberg 800225

Förord

Författarna vill tacka alla de som har bidragit till denna uppsats.

Ett stort tack till Jan-Åke Gross, auktoriserad revisor och ägare på J-Å Gross Revisionsbyrå AB, Stefan Kylebäck, auktoriserad revisor och partner på Ernst & Young AB samt Stefan Elmgren-Warberg, auktoriserad revisor på Lindebergs Grant Thornton AB för att ni har tagit er tid för att besvara författarnas frågor.

Författarna vill även tacka opponentgrupperna för värdefulla tips och kommentarer samt vår handledare Kristina Jonäll som bistått med värdefull vägledning.

Ett extra tack till Susanne Andersson som har hjälpt till med korrekturläsning under arbetets gång.

Göteborg 2007-06-01

Kai Karjalainen

Robert Åberg

Sammanfattning

Kandidatuppsats i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Redovisning, Vt 2007.

Författare: Kai Karjalainen och Robert Åberg

Handledare: Kristina Jonäll

Titel: Slopad revisionsplikt: Hur påverkas revisorerna?

Bakgrund och problem: Slopandet av revisionsplikten är ett väl diskuterat ämne just nu. En utredning om revisionsplikten ska slopas har tillsats och skall vara klar den 1 september 2008. Åsikterna fokuserar ofta på hur de berörda företagen påverkas av ett slopande. Frågan om hur detta påverkar revisorerna som yrkeskår får ej lika mycket plats i diskussionerna.

1983 infördes lagstadgad revision för samtliga aktiebolag i Sverige. Det främsta argumentet för att införa revisionsplikt för alla aktiebolag var för att stävja ekonomisk brottslighet. Vidare menades att revision kunde vara till stor nytta för ägarna för att påvisa ekonomiska problem. Inga reflektioner om huruvida nyttan var större än kostnaden redovisades.

Syfte: Uppsatsens syfte är att undersöka och beskriva hur revisorerna ställer sig till revisionsplikt för mindre företag, samt hur ett slopande av revisionsplikt för dessa företag skulle påverka dem.

Avgränsningar: Uppsatsen behandlar endast revision av aktiebolag av extern kvalificerad revisor. Författarna har valt att avgränsa sig till mindre företag med fokus på mikroföretag, då det är mikroföretag som förekommer mest frekvent i debatten om ett slopande av revisionsplikt.

Metod: En kvalitativ ansats har valts för att skapa en djupare förståelse för ämnet. Intervjuer med tre auktoriserade revisorer som representerar en mindre, en mellanstor och en större revisionsbyrå har utförts. I referensramen behandlas revision, storleksdefinitioner på företag samt tidigare studier som där revisionsplikten och företagarnas åsikter om denna går igenom.

Resultat: Revisorerna har svårt för ett absolut ställningstagande då frågan om revisionsplikten skall slopas eller ej är mångfacetterad. De är dock överens om att dagens regler, främst branschpraxis i form av RS, ej är anpassade för revision av mindre företag. Samma krav på granskning föreligger för dessa företag som för större företag. Ett alternativ till slopande av revisionsplikt är förenklade regler för revision. Detta skulle leda till mer kostnadseffektiv revision.

Samtliga revisionsbyråer för diskussioner om hur ett slopande av revisionsplikt ska hanteras. En revisionsbyrå söker efter redovisningspersonal externt, en annan väljer att förändra organisationen internt medan en tredje ej har någon konkret handlingsplan klar. Revisionsbyråerna är väl medvetna om situationens allvar och arbetar aktivt för att ej hamna efter i utvecklingen.

Revisionsbyråerna agerar, i mer eller mindre omfattning, redan innan något beslut om att slopa revisionsplikten har tagits. Beslut om detta tas efter att utredningen är avslutad. Detta är ett tecken på att revisorerna tror att ett slopande av revisionsplikt är att vänta.

Förkortningar

ABL	Aktiebolagslagen
BFL	Bokföringslagen
EU	Europeiska Unionen
FAR SRS	Branschorganisationen för revisorer och rådgivare, sammanslagning av Föreningen Auktoriserade Revisorer och Sveriges Revisorers Samfund
RN	Revisorsnämnden
RS	Revisionsstandard i Sverige
SRF	Sveriges Redovisningskonsulters Förbund
ÅRL	Årsredovisningslagen

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion	2
1.3 Problemformulering	2
1.4 Syfte	3
1.5 Avgränsningar	3
2 Metod.....	4
2.1 Val av ämne.....	4
2.2 Val av metod	4
2.3 Datainsamling.....	5
2.3.1 Tidigare undersökningar.....	5
2.3.2 Litteratur.....	6
2.4 Intervjuer	6
2.4.1 Val av intervjupersoner	6
2.4.2 Genomförande	8
2.5 Studiens trovärdighet.....	8
2.5.1 Validitet.....	9
2.5.2 Reliabilitet	9
2.6 Databehandling.....	9
3 Referensram.....	11
3.1 Revision.....	11
3.1.1 Kategorier av revisorer	11
3.1.2 Revisionens syfte.....	12
3.1.3 Revisorns uppdrag	12
3.1.4 Intressenter	12
3.1.5 Reglering	13
3.2 Storleksdefinitioner av företag	13
3.2.1 Svensk definition av mindre företag	13
3.2.2 Svensk definition av mikroföretag	13
3.2.3 Tidigare svensk definition av små företag	13
3.3 Tidigare studier	14
3.3.1 Lindholm och Sagefors: ”Revisionsplikt, vad tycker småföretagen egentligen?” ..	14
3.3.2 Uvell och Selberg: ”Mikroföretag om revisionsplikten”	15
3.3.3 Thorell och Norberg: ”Revisionsplikten i små aktiebolag”	15
4 Empiri.....	17
4.1 Respondenter	17
4.1.1 Jan-Åke Gross: J-Å Gross Revisionsbyrå AB.....	17
4.1.2 Stefan Elmgren-Warberg: Lindebergs Grant Thornton AB	17
4.1.3 Stefan Kylebäck: Ernst & Young AB	17
4.2 Sammanställning av de kvalitativa intervjuerna	18
4.2.1 Kundstruktur hos revisorerna	18
4.2.2 Åsikter om revisionsplikten	18
4.2.3 Hur hanteras ett eventuellt slopande av revisionsplikt av revisionsbyråerna.....	19
4.2.4 Framtidsutsikter.....	20
4.2.5 Ställningstagande	22

5 Analys	23
5.1.1 Kundstruktur hos revisorerna	23
5.1.2 Åsikter om revisionsplikten	23
5.1.3 Hur hanteras ett eventuellt slopande av revisionsbyråerna	25
5.1.4 Framtidsutsikter.....	25
5.1.5 Ställningstagande	27
6 Diskussion och slutsatser	28
6.1 Slutsatser	28
6.1.1 Hur ställer sig revisorerna till revisionsplikt?	28
6.1.2 Hur väljer revisionsbyråerna att hantera ett eventuellt slopande av revisionsplikt?.....	28
6.1.3 Hur ser revisorerna på branschens framtid?	29
6.1.4 Skiljer sig revisorernas uppfattningar åt från företagarnas uppfattningar?	30
6.2 Avslutande diskussion.....	30
6.3 Förslag till vidare forskning	31

Källförteckning

Bilaga, Frågemall

1 Inledning

Bakgrunden till valt uppsatsämne presenteras följt av en problemdiskussion som mynnar ut i problemformulering. Kapitlet avslutas med syfte, avgränsningar och disposition.

1.1 Bakgrund

Revision har utvecklats under de senaste hundra åren och består idag av att revisorn granskar och kontrollerar företagets årsredovisning, bokföring samt styrelsen och den verkställande direktörens förvaltning. När revisorn har granskat företagets räkenskaper ska han upprätta en revisionsberättelse. Granskningen görs för att ägarna och andra externa intressenter ska få en rättvisande bild av företaget. (Moberg, 2003, s 31)

1895 togs revision för första gången upp i Aktiebolagslagen (ABL). Den tidens revision var ej alls vad den är idag med tanke på att revisionsyrket ej alls var lika etablerat då som nu. (Thorell och Norberg, 2005, s 15)

Nästan 20 år senare, i december 1912, auktoriserades Sveriges sex första revisorer på Stockholms Handelskammare. Från och med 1973 togs auktoriseringen över av Kommerskollegium då det infördes en statlig tillsyn och auktorisering av revisorer.

I början var de teoretiska kraven examen från en handelshögskola samt de praktiska kraven på praktik hos en auktoriserad revisor, vilket kan liknas med dagens krav. (FAR, 1994, s 102)

1944 kom den första moderna regleringen för revisorer där krav ställdes på revision utförd av auktoriserad revisor då aktiekapitalet översteg 2 msek eller om företagets värdepapper var börsnoterade. Det skulle även utses auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman om detta föreskrevs i bolagsordning eller krävdes av 10% av ägarna. (Thorell et al, 2005, s 15)

Inför 1975 års ABL tillsattes en grupp för att granska om en lagstadgad revision var rimlig. I förarbetet konstaterades det att det ej fanns tillräckligt med auktoriserade revisorer eller godkända granskningsmän för att kräva det i lagen. När sedan 1975 års ABL infördes sattes krav på att företag med bundet eget kapital om 1 msek skulle ha auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman. Även för företag som värderades över 1 000 basbelopp och hade mer än 200 anställda eller hade börsnoterade aktier ställdes krav på auktoriserad revisor. Övriga företag kunde anlita lekmannarevisor. (ibid.)

Då revisionsplikten infördes för samtliga aktiebolag 1983 fanns det ett visst motstånd till förslaget. Argumenten var de samma som i förarbetet för 1975 års ABL, det vill säga bristen på kvalificerade revisorer. Efter en utredning visade det sig dock att det fanns tillräckligt med revisorer på arbetsmarknaden. (ibid.)

Det främsta argumentet för att införa revisionsplikt för alla aktiebolag var för att stävja ekonomisk brottslighet. Vidare menades att revision kunde vara till stor nytta för ägarna för att påvisa ekonomiska problem. Inga reflektioner om huruvida nyttan var större än kostnaden redovisades. (Thorell et al, 2005, s 16)

Slopandet av revisionsplikten är ett väl diskuterat ämne just nu. Åsikterna fokuserar ofta på hur de berörda företagen påverkas av ett slopande. Frågan om hur detta påverkar revisorerna som yrkeskår får ej lika mycket plats i diskussionerna.

För tillfället är det mycket som är oklart inför ett eventuellt slopande av revisionsplikten. Detta för intresset till hur revisionsbyråerna planerar inför ett eventuellt slopande av revisionsplikten. Senast den 31 mars 2008 ska ett delbetänkande läggas fram där det ska framgå vilka företag som kommer att beröras av förslaget. Den slutgiltiga rapporten ska vara klar 1 september 2008. (Justitiedepartementet, 2006)

1.2 Problemdiskussion

Diskussionen kring att slopa revisionsplikten för små företag har pågått sedan många år tillbaka. Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (SRF) tar upp frågan i en debattartikel i Balans redan 1994 (Balans, nr 2, 1994). En utredning tillsattes 14/12 -06 vilken har till uppgift att lägga fram lagförslag om slopad revisionsplikt för små företag (Justitiedepartementet, 2006). Detta är ett led i att minska den administrativa bördan och kostnaden för de mindre företagen (ibid.). Sven Otto Littorin, Sveriges arbetsmarknadsminister, menar att ett slopande av revisionsplikt skulle sända en viktig signal till småföretagarna och minska antalet orosmoln på deras himmel (Precht, 2006).

1993 slopade England sin revisionsplikt för små aktiebolag (Thorell et al, 2005, s 25) och nu har även våra grannländer Danmark¹ (FAR INFO, nr 9, 2006) och Finland² (Balans, nr 4, 2007) gjort detsamma. Nu är det endast Sverige och Malta kvar inom EU som har revisionsplikt för alla sina aktiebolag oavsett storlek. (Balans, nr 2, 2007)

Enligt uppskattningar är 80 – 85 % av alla svenska aktiebolag så kallade mikroföretag (Thorell et al, 2005, s 10). Med detta i åtanke kan ett slopande av revisionsplikt få stora konsekvenser för revisorerna och deras verksamheter, beroende på var gränsen för revisionsplikt sätts.

I den allmänna debatten om slopande av revisionsplikt finner författarna att man allt som oftast använder sig av Thorell och Norbergs definition av mikroföretag. I tilläggsdirektivet (Justitiedepartementet, 2006), som behandlar slopandet av revisionsplikt, nämns endast små företag. Dock framgår det av tilläggsdirektivet att utredaren skall *”ta ställning till vilka företag som skall omfattas av förändringen”* (ibid.).

Beroende på vilket utfall denna utredning ger kommer revisorerna att påverkas mer eller mindre. Detta gör att osäkerheten inom revisorskåren är hög. Därav är det intressant att se på hur revisorerna ser på frågan samt om deras syn stämmer överens med den hos företagarna.

1.3 Problemformulering

Med tanke på den pågående diskussionen, vilken nämns ovan, anser författarna att det är intressant att se hur revisionsbyråer, stora som små, ställer sig till revisionsplikt i mindre företag, samt hur de hanterar ett eventuellt slopande av revisionsplikten.

¹ Avskaffades den 1 mars 2006 i Danmark.

² Finlands nya revisionslag träder i kraft 1 juli 2007.

Av detta utkristalliserar följande frågeställningar:

- Hur ställer sig revisorerna till revisionsplikt för mindre företag?
- Hur väljer revisionsbyråerna att hantera ett eventuellt slopande av revisionsplikt för dessa företag?
- Hur ser revisorerna på branschens framtid?
- Skiljer sig revisorernas uppfattningar åt från företagens uppfattningar om revisionsplikten?

1.4 Syfte

Uppsatsens syfte är att undersöka och beskriva hur revisorerna ställer sig till revisionsplikt för mindre företag, samt hur ett slopande av revisionsplikt för dessa företag skulle påverka dem. Vidare undersöks om revisorernas uppfattningar om revisionsplikten skiljer sig åt från företagen.

1.5 Avgränsningar

Författarna har valt att fokusera på revisorernas perspektiv då det är utbytet mellan dem och deras kunder som kommer att påverkas mest av ett eventuellt slopande av revisionsplikt.

Författarna väljer att avgränsa sig geografiskt till Göteborg. Uppsatsen behandlar endast revision av aktiebolag av extern kvalificerad revisor. Författarna har ej för avsikt att beröra ämnet om att införa en ny företagsform.

Ett problem i författarnas frågeställningar är att det ej satts några gränser för vilka företag som kan tänkas omfattas av ett slopande av revisionsplikt. Därav har författarna valt att avgränsa sig till mindre företag med fokus på mikroföretag, då det är mikroföretag som förekommer mest frekvent i debatten om ett slopande av revisionsplikt.

2 Metod

Redogörelse för hur författarna har gått till väga vid genomförandet av uppsatsen. Val av ämne och metod presenteras. En kvalitativ ansats har valts med intervjuer som främsta informationskälla. Avsnittet avslutas med en diskussion om källkritik.

2.1 Val av ämne

Efter mycket övervägande fram och tillbaka under terminens gång kom författarna, under en föreläsning i externredovisning med Jan Marton, fram till att slopande av revisionsplikten var ett intressant ämne. När författarna började gräva djupare i ämnet såg de att det redan fanns en del uppsatser av skiftande karaktär inom området. För att särskilja sig från övriga uppsatser har författarna valt att undersöka hur revisionsbyråerna har tänkt hantera ett eventuellt slopande av revisionsplikt. Detta efter samråd med sin handledare för att framställa en mer vetenskapligt inriktad undersökning.

2.2 Val av metod

Allt som kan bidra till att lösa problem och komma fram till ny kunskap är en metod (Holme och Solvang, 1997, s 13).

För att få svar på författarnas frågor används en kvalitativ ansats då de vill skapa en djupare förståelse (Repstad, 1999, s 9) för vad slopad revisionsplikt innebär för revisionsbyråerna. En kvantitativ ansats är mer formaliserad och strukturerad och svarsalternativen i en sådan undersökning blir begränsade (Holme et al, 1997, s 14). Därav har författarna valt att ej utföra en enkätundersökning.

Författarna har genomfört besöksintervjuer med auktoriserade revisorer på en mindre, en mellanstor och en större revisionsbyrå. Respondenter är Jan-Åke Gross på J-Å Gross Revisionsbyrå AB som representerar en mindre revisionsbyrå, Stefan Elmgren-Warberg på Lindebergs Grant Thornton som representerar en mellanstor revisionsbyrå och Stefan Kylebäck på Ernst & Young som representerar en större revisionsbyrå. Detta gör författarna för att se om det, beroende på storlek av revisionsbyrå, finns olika syn på ett slopande av revisionsplikt. Det är även av intresse att se hur dessa olika aktörer kommer att hantera ett eventuellt slopande av revisionsplikt.

För att få en helhetsbild av frågan har författarna även valt att undersöka hur företagen ser på revisionsplikten och nyttan med denna. Detta har gjorts genom analysera information från tidigare gjorda undersökningar och ställa dem mot den information som erhållits från respondenterna.

2.3 Datainsamling

Data samlas in genom intervjuer samt genom sökningar på Internet, främst Google³, i FAR KOMPLETT⁴ och i GUNDA⁵. Använda sökord är ”slopande revisionsplikt” och ”revisionsplikt”.

2.3.1 Tidigare undersökningar

Författarna har tagit del av tidigare undersökningar, bl.a. en mycket omfattande rapport vid namn ”Revisionsplikten i små aktiebolag” skriven av professor Per Thorell, verksam hos Ernst & Young och Claes Norberg, professor vid Lunds Universitet, på uppdrag av Svenskt Näringsliv 2005. En annan undersökning som författarna valt att titta närmare på är en kandidatuppsats från Stockholms Universitet med titeln ”Revisionsplikt, vad tycker småföretagaren egentligen” skriven av Oskar Lindholm och Oscar Sagefors 2006. Även en Internetundersökning som Demoskop utfört vid namn ”Mikroföretag om revisionsplikten” har använts.

Lindholm och Sagefors har utfört en omfattande enkätundersökning med småföretag, så kallade 10/24-bolag⁶, där de skickade ut enkäter till 4970 företag och uppnådde en svarsfrekvens på 32 %.

Demoskop-undersökningen, utförd av Markus Uvell och Annette Selberg, publicerades i maj 2005 och hade som syfte att undersöka vad svenska småföretag, särskilt mikroföretag, anser om revisionsplikten och ett slopande av denna. Totalt medverkade 505 svenska företag i undersökningen.

De två sistnämnda undersökningarna har författarna tagit med för att se vilket genomslag ett slopande av revisionsplikt i Sverige får.

Rapporten ”Revisionsplikten i små aktiebolag” och Demoskop-undersökningen ”Mikroföretag om revisionsplikten” bifogades till Svenskt Näringslivs begäran om översyn av revisionsplikten till Justitiedepartementet i juni 2005⁷.

Att notera är att rapporten och undersökningen är beställda av Svenskt Näringsliv som skall agera som företagets företrädare i Sverige. Föreningen har bl.a. som syfte att agera som opinionsbildare och kunskapsspridare. (svensktnaringsliv.se)⁸ Med detta i åtanke kan rapportens objektivitet ifrågasättas. Dock bör det påpekas att föreningen företräder drygt 54 000 företag, varav ca 92 % av dessa klassas som mindre företag (svensktnaringsliv.se)⁹.

Då objektiviteten i dessa arbeten kan ifrågasättas ansåg författarna att det var intressant att jämföra mot någon annan studie gjord inom samma ämnesområde. Kandidatuppsatsen ”Revisionsplikt – Vad tycker småföretagaren egentligen?” verkar därmed som motpol mot Svenskt Näringslivs undersökning och rapport då författarna ej uppfattar kandidatuppsatsen som partisk.

³ <http://www.google.se/>

⁴ Innehåller ett 20-tal databaser inom områden som skatter, affärsrätt, redovisning, revision m.m.

⁵ Göteborgs universitetsbiblioteks gemensamma katalog

⁶ Högst 10 anställda och 24 mkr i balansomslutning enligt den tidigare definitionen av små företag i ÅRL.

⁷ http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00004/Beg_ran_om_utredning__4498a.pdf

⁸ http://www.svensktnaringsliv.se/om_oss/2007-05-24

⁹ http://www.svensktnaringsliv.se/om_oss/storleksfordelning/

2.3.2 Litteratur

Litteraturen som författarna använt sig av har hämtats främst från böcker och fackpress. Även en del lagar, rekommendationer och direktiv har gått igenom. Vägledning till litteratur har hämtats från tidigare skrivna uppsatser och rapporter.

2.4 Intervjuer

Syftet med intervjuerna är att få en bild av hur revisionsbyråerna kommer att bemöta ett eventuellt slopande av revisionsplikt. Med tanke på att det är ett högaktuellt ämne anser författarna att personliga intervjuer är det bästa sättet att finna den information de söker.

Graden av strukturering i intervjuerna hållas så låg som möjligt då författarna strävar efter öppna frågor för att få mer resonerande svar från respondenterna. (Patel och Davidsson, 1994, s 61)

Intervjufrågorna sänds till respondenterna några dagar i förväg då detta ger dem en möjlighet att fundera igenom sina svar. Detta tillvägagångssätt har vissa nackdelar som att respondenten ges tid att fundera över svaren, eller diskutera svaren med någon annan, vilket kan resultera i att denne ger det svar denne tror att författarna vill höra. Författarna anser dock att det är mer positivt än negativt att respondenten ges lite tid att förbereda sina svar, så att dessa blir mer genomtänkta.

Fördelar med kvalitativa intervjuer är att undersökningssituationen kan liknas vid ett vanligt samtal. Intervjuerna utövar i denna undersökningsform den minsta styrningen av respondenterna. Respondenterna får själva påverka samtalets utveckling, dock inom ramarna som uppställs av frågemallen. (Holme et al, 1997, s 99)

Nackdelar med besöksintervjuer kan vara att intervju effekter, i form av att intervjuerna kan påverka respondenten, kan förekomma (Eriksson och Wiedersheim-Paul, 1999, s 86). Det kan vara svårt att ställa känsliga frågor då det ej ges någon anonymitet vid svarstillfället samt att det kan vara svårt att få intervjutid (ibid.). Känsliga frågor har kunnat diskuteras då respondenterna i efterhand har givits möjlighet att gå igenom materialet.

Frågemallen, som användes vid intervjuerna, togs fram efter genomgång av litteratur inom ämnet. Denna mall fungerade som handledning till intervjuerna som dock ej behövde följas slaviskt, vare sig till ordningsföljd eller innehåll, allt i enlighet med Holmes uppfattning (Holme et al, 1997, s 101). Då författarna haft kompletterande frågor efter intervjusammansättningen har kontakt åter tagits med respondenten.

2.4.1 Val av intervju personer

För att få så bred information som möjligt om vilka tankar de olika byråerna har i branschen har författarna valt att intervju tre auktoriserade revisorer som är verksamma inom en mindre, en mellanstor samt en större byrå i den första intervjuomgången.

Antal intervjuer som krävs för att författarna skall kunna svara på uppsatsens syfte är styrt av hur pass heterogena eller homogena miljöer som författarna rör sig i (Repstad, 1999, s 69f). Om respondenterna svarar liknande avseende relevanta variabler, behövs ej fullt lika många intervjuer göras som om de svarade olika (ibid.). Författarna till denna uppsats rör sig i en relativt homogen miljö där revisorer, ganska naturligt, kan tänkas ställa sig skeptiska till ett

slopande av revisionsplikt (Thorell et al, 2005, s 44). Därav kan förväntas likartade svar av respondenterna i denna fråga. Dock kan revisionsbyråernas sätt att hantera denna förändring skilja sig ifrån varandra.

Val av intervjupersoner har gjorts systematiskt efter vissa specifika kriterier då dessa är en avgörande del av undersökningen (Holme et al, 1997, s 101). Författarna söker en djup och bred information. Därav var önskemålet att tala med auktoriserade revisorer, då kraven på auktorisation är högre än godkännande både vad gäller utbildning och erfarenhet. Dessutom önskade författarna komma i kontakt med revisorer på ledande befattningar inom revisionsbyråerna, samt även kunna belysa ämnet från den anställde revisorns perspektiv. Detta då revisorn som ägare och revisorn som anställd kan tänkas se på frågan ur olika perspektiv.

Intervjuer har genomförts med Jan-Åke Gross som är auktoriserad revisor och ensam ägare på J-Å Gross Revisionsbyrå AB, Stefan Elmgren-Warberg, auktoriserad revisor och anställd hos Lindebergs Grant Thornton AB samt Stefan Kylebäck, auktoriserad revisor och partner hos Ernst & Young AB.

Jan-Åke Gross valdes dels då han är auktoriserad revisor sedan många år tillbaka och ägare till en mindre revisionsbyrå, dels då en av författarna arbetar på revisionsbyrån.

Stefan Kylebäck kontaktades under en studentkväll som Ernst & Young anordnade för studenter vid Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. Han medverkade i presentationen av Ernst & Young genom att berätta om sin väg till delägarskap. Kylebäck delgav även för oss att det nyligen hade beslutats att han skulle bli ny affärsområdeschef för revision inom den nationella divisionen¹⁰ och hans hjärtefråga initialt skulle vara utredningen som skall se över revisionsplikten. Denna information hade vid det tillfället ännu ej lämnats ut officiellt, varav författarna tog tillfället i akt och talade med Kylebäck om vår uppsats och han var villig att ställa upp på en intervju, då ämnet var mycket aktuellt för honom.

För att få tag på en respondent hos någon mellanstor revisionsbyrå gick författarna in på Lindebergs Grant Thorntons och på Frejs Revisionsbyrås hemsidor för att finna lämpliga respondenter. Författarna sände därefter e-post till en person per företag, båda utvalda då de var auktoriserade revisorer och partners, för att få tillstånd en intervju, men utan framgång. Därefter valde författarna att ringa upp växeln och där fråga efter lämplig person. Författarna började med Lindebergs Grant Thornton och kom där i kontakt med Stefan Elmgren-Warberg, via företagets receptionist. Efter ett kort samtal med Elmgren-Warberg bokades en tid för intervju.

Efter dessa tre intervjuer ansåg författarna att de behövde gå vidare med någon ytterligare intervju för att erhålla mer bredd i sin undersökning.

Författarnas målsättning var att söka fler respondenter hos en mindre och en mellanstor revisionsbyrå för att ytterligare belysa olika sätt att hantera att eventuellt slopande av revisionsplikt. Detta då de mindre och mellanstora revisionsbyråerna har en procentuellt större andel mindre företag som kunder, än de större revisionsbyråerna.

Frejs Revisionsbyrå, som tidigare försökts kontaktas via e-post utan resultat, har kontaktats per telefon. Svaret från deras receptionist var att de var mycket upptagna, men att denne skul-

¹⁰ Den nationella divisionen arbetar med ägarledda företag.

le sända e-post till ett par tänkbara revisorer inom organisationen som skulle höra av sig vid mån av tid. Ingen hörde av sig.

BDO Nordic, som är en mellanstor revisionsbyrå, har kontaktats via telefon. Där blev författarna slussade mellan revisorer för att till sist komma till personalansvarig. Denne tog upp frågan med ledningen, då denne menade att det var bäst att tala med någon där. Kontorschefen i Göteborg gav dock svaret att de ansåg det underligt att svara på byråstrategier, varav de tackade nej till en intervju.

SET Revision, som är en mellanstor revisionsbyrå, har kontaktats via telefon. Författarna kom i kontakt med kontorschefen, som efter en dags betänketid valde att avböja intervju med motiveringen att de ställt upp på många intervjuer för studenter redan.

Efter dessa motgångar ansåg författarna att de fick nöja sig med de tre intervjuerna från första intervjuomgången då det var svårt att få till stånd fler intervjuer. Författarna anser sig dock ha samlat in tillräckligt med material för att kunna svara på uppsatsens syfte.

2.4.2 Genomförande

Intervjuerna ägde rum hos respektive revisionsbyrå efter avtalad tid. Varje intervju tog ungefär 1,5 timmar i anspråk. Vid intervjun användes vår färdiga frågemall som en röd tråd. Intervjuerna spelades ej in, då författarna ansåg att det kunde vara hämmande för respondenternas svarsförmåga. En av respondenterna begärde uttryckligen att författarna ej skulle spela in intervjun, endast anteckningar fick göras. Det finns dock en rad fördelar med att spela in intervjuer, som att intervjuerna kan koncentrera sig på vad respondenten säger eller kan på ett bättre sätt observera det icke-verbala beteendet (Repstad, 1999, s 70ff). Om man i första hand vill få fram faktaupplysningar, ej är ute efter känslor och värderingar, kan det vara mer lämpligt med anteckningar än inspelning då man får ett mer koncentrerat referat av intervjun (ibid.).

För att ej gå miste om viktig information och nyanser har båda författarna deltagit vid varje intervjutillfälle och fört anteckningar. En av författarna hade huvudansvaret att se till att frågeschemat följdes, medan den andre mer spontant kom in med improviserade uppföljningsfrågor. Efter intervjuerna har författarna gemensamt sammanställt materialet snarast möjligt för att inget skall falla i glömska. Allt i enlighet med Repstads diskussion om hur intervjuare, då de är flera som medverkar, skall agera. Nackdelar kan vara att det blir mer resurskrävande och att svarspersonen känner sig i minoritet. Författarna har ej upplevt detta som något problem. (Repstad, 1999, s 84ff).

2.5 Studiens trovärdighet

Då en av författarna arbetar på den mindre revisionsbyrån J-Å Gross Revisionsbyrå AB har författarna extra god möjlighet till insyn i verksamheten. Författarna anser dock ej att detta skapar en trovärdighetskonflikt då författarna behandlar ämnet på ett generellt plan.

Eftersom intervjuerna ej har spelats in kan detta göra att svaren reflekterar även författarnas åsikter. För att undvika detta så långt som möjligt har det sammanställda intervjumaterialet sänts till respondenterna per e-post för genomgång och godkännande.

Rapporten ”Revisionsplikten i små aktiebolag” och demoskopundersökningen ”Mikroföretag om revisionsplikten” har båda beställts av Svenskt Näringsliv, vilka är en pådrivande part i att

slopa revisionsplikt för mindre aktiebolag. Detta är något som författarna tagit hänsyn till genom uppsatsen. Jämförelsevis används kandidatuppsatsen ”Revisionsplikt – Vad tycker småföretagaren egentligen?” vilken författarna ej uppfattar som partisk.

2.5.1 Validitet

Med validitet menas förmågan att mäta det som man avsett att mäta (Eriksson et al, 1999, s 38). Vid kvalitativa undersökningar är det enklare att erhålla valid information då närheten till det som skall studeras är mycket större än vid kvantitativa undersökningar (Holme et al, 1997, s 94). Närheten kan dock skapa problem i form av att respondenten agerar på ett sådant sätt som denne tror att forskaren förväntar sig (ibid.). Forskaren måste vara medveten om att respondenten kanske ej beter sig som denne normalt sett skulle ha gjort (ibid.). Då författarna själva konstruerar instrumenten för informationssamling, frågemallen i denna uppsats fall, kan de ej vara säkra på att de erhåller information om just det de vill inhämta, samt att informationen är säker (Patel et al, 1994, s 85). Författarna måste veta att de undersöker det de avser att undersöka (ibid.).

Författarna har, för att försäkra sig om god validitet, genomarbetat frågemallen noggrant. Storleksdefinitioner av företag och övriga förklaringar har lämnats till respondenten tillsammans med frågemallen för att undvika missuppfattningar.

2.5.2 Reliabilitet

Reliabilitet är beroende av hur mätningarna genomförs och hur noggrann bearbetningen av informationen är (Holme et al, 1997, s 163). Då intervjuer utförs är reliabiliteten starkt kopplad till intervjuarens eller intervjuarnas förmåga. Bedömningar görs av intervjuaren när svar registreras vilket kan leda till bedömningsfel. För att kontrollera att reliabiliteten hålls hög vid intervjuer bör två personer registrera intervjuaren. Jämförelse av dessa anteckningar görs sedan för att säkerställa hög reliabilitet. Det är även viktigt att ha i åtanke att intervjuareffekter kan uppstå. (Patel et al, 1994, s 86 f)

Registrering och sammanställning av intervjuaren för att upprätthålla hög reliabilitet behandlas i avsnittet 2.4.2 Genomförande. Hur författarna har gått tillväga för att minimera intervjuer-effekten behandlas i avsnittet 2.4 Intervjuer.

2.6 Databehandling

Analys av information från kvalitativa intervjuer är ofta både tidskrävande och omständligt då informationen i förväg ej är organiserad och strukturerad som vid en kvantitativ enkät. Strukturering och organisering av information sker efter att insamlingen är genomförd. Källorna som behandlar samma område måste ordnas på ett sådant sätt så att dessa kan sammanställas med varandra, detta för att få ett mer komplett material där frågeställningarna belyses ifrån olika aspekter. (Holme et al, 1997, s 139f)

Intervjumaterialet nedtecknades på förtryckta dokument där frågeställningarna fanns med och där det hade lämnats gott om plats för anteckningar. Resultatet blev 6 stycken dokument av detta slag¹¹. Utifrån dessa dokument skrevs sedan materialet ner i dataform av författarna gemensamt. Sammanställning har sedan gjorts i ett dokument där frågeställningarna åtföljs av

¹¹ Två intervjuare * 3 intervjuer.

svaren från var och en av respondenterna. Detta för att få en bättre helhetsbild och kunna systematisera materialet på ett bättre sätt.

Författarna väljer att göra en helhetsanalys av texten. Detta innebär att den insamlade informationen ses över i sin helhet. Materialet sätts in i det sammanhang i vilket de gjordes för att få mening. Teman väljs ut som sedan bearbetas i resterande del av uppsatsen. (Holme et al, 1997, s 141 f)

Helhetsanalysen kan delas upp i tre stadier.

1. Val av tema görs mer eller mindre systematiskt. Vid genomläsning av materialet fastnar forskaren ofta av olika anledningar för vissa teman. Vissa teman kan förekomma oftare än andra medan även motsägande påståenden kan förekomma. Forskaren tvingas även göra jämförelser mellan den teoretiska uppfattningen och det empiriska materialet.
2. Med detta som utgångsläge formuleras sedan de frågeställningar som forskarna vill arbeta med i fortsättningen. Detta för att konkretisera de utvalda problemområdena.
3. Därefter görs en systematisk analys av intervjuerna med utgångspunkt i de frågor som forskarna har ställt upp. Materialet analyseras utefter det som är relevant för de problemområden som har valts ut. (ibid.)

Efter genomgång av intervjumaterialet har författarna identifierat följande teman med problemområdena angivna under respektive tema:

- Kundstruktur hos revisorerna
 - o Hur stor del av kunderna är mikro- respektive mindre företag?
 - o Hur stor del av sysselsättning står dessa företag för?
 - o Är dessa företag lönsamma ur revisionssynpunkt?
- Åsikter om revisionsplikten
 - o Vilka fördelar finns med revision?
 - o Vilka nackdelar finns med revision?
 - o Överväger nyttan kostnaden?
 - o Är regelverket, så som det ser ut idag, anpassat för dessa företag?
- Hur hanteras ett eventuellt slopande av revisionsbyråerna
 - o Diskuteras handlingsplan?
 - o Hur ser handlingsplanen ut?
- Framtidsutsikter
 - o Kommer ni som revisorer att gynnas av ett slopande?
 - o Påverkas revisionsbyråerna olika pga. sin storlek?
 - o I vilken omfattning kommer frivillig revision att efterfrågas?
 - o Vilka effekter får detta i företagen som väljer att avstå revision?
 - o Kommer andra tjänster att erbjudas?
- Ställningstagande
 - o Hur ställer sig revisorer till ett slopande av revisionsplikt?

I presentationen av intervju svaren i empirin har författarna valt att hålla anonymitetsnivån så hög som möjligt, då respondenterna har efterfrågat detta eftersom de anser att ämnet är känsligt.

3 Referensram

Introduktion till den teoretiska referensram som ligger till grund för vår analys av empirin. Genomgång görs av revision, definitioner av företags storlek samt hur mindre företag ser på revisionsplikten.

3.1 Revision

Ordet revision kommer från latinets revidere som betyder se tillbaka. (Moberg, 2003, s 30)

Revision innebär att ”med en professionellt skeptisk inställning planera, granska, bedöma och uttala sig om årsredovisning, bokföring och förvaltning” (Revision – En praktisk beskrivning, s 19).

Varje aktiebolag måste ha minst en kvalificerad revisor (ABL 9:1). Det är ägarna som utser revisor eller revisorer på bolagsstämman (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 111).

När författarna talar om lagstadgad revision för aktiebolag menas extern revision utförd av kvalificerad revisor. Utöver denna typ av revision finns även intern revision, statlig och kommunal revision samt taxeringsrevision (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 19).

3.1.1 Kategorier av revisorer

Titeln revisor är ej skyddad, utan vem som helst kan kalla sig det. Dock är det straffbart att kalla sig för auktoriserad eller godkänd revisor (benämns även kvalificerad revisor) utan att vara det, då dessa titlar är skyddade. (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 12)

Godkänd revisor

För att bli godkänd revisor krävs genomförd universitets- eller högskoleutbildning om minst 120 poäng med ekonomisk inriktning inom vissa bestämda ämnesområden. Vidare krävs tre års praktisk utbildning inom revision av årsbokslut och koncernbokslut under handledning av godkänd eller auktoriserad revisor. Slutligen krävs även godkänt resultat i provet för revisorsexamen som anordnas av Revisorsnämnden (RN). (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 12 ff)

Auktoriserad revisor

För att bli auktoriserad revisor krävs genomförd universitets- eller högskoleutbildning om minst 160 poäng med ekonomisk inriktning inom vissa bestämda ämnesområden. Vidare krävs ytterligare två års praktisk utbildning, utöver de tre som krävs för godkänd revisor, inom mer kvalificerad revision av företag som pga. sin storlek eller annan anledning är svåra att revidera. Detta skall ske under handledning av auktoriserad revisor. Slutligen krävs, utöver godkänt resultat i provet för revisorsexamen, även godkänt resultat i provet för högre revisorsexamen. (ibid.)

Godkännande och auktorisation medges av RN för en fem år i taget. Dessa kvalificerade revisorer står under RNs tillsyn. Den som lämnar revisorsyrket får sin titel upphävd omedelbart. (ibid.)

Hädanefter refererar författarna till kvalificerad revisor endast som revisor. I de fall som godkänd eller auktoriserad revisor menas specifikt så skrivs det ut.

3.1.2 Revisionens syfte

Syftet med en revision är för revisorn att lämna en revisionsberättelse. I denna uttalar sig revisorn om årsredovisningen, bokföringen samt VD:ns och styrelsens förvaltning. (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 26)

Revision är en förutsättning för ett väl fungerande näringsliv och samhälle då den syftar till att öka tillförlitligheten i företagets finansiella information samt kontrollera att styrelsen följer gällande lagar och förordningar. (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 19)

3.1.3 Revisorns uppdrag

Enligt 9 kap, 3 § ABL skall revisorn med hjälp av god revisionsred granska och kontrollera företagets årsredovisning, bokföring, samt styrelsen och den verkställande direktörens förvaltning. För aktiebolag som har externa skulder är det ytterst viktigt med en korrekt redovisning så att företagets ägare och intressenter kan se vad som sker i bolaget. För att intressenter ska kunna lita på att den information som aktiebolagen lämnar ut i t.ex. årsredovisningen är tillförlitlig krävs det en extern granskare och det är här revisorn kommer in i bilden. (Moberg, 2003, s 31)

En revisor måste vara väl insatt i företaget och dess verksamhet för att kunna granska och rapportera om företagets bokföring, årsredovisning och förvaltning. (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 27) För att möjliggöra detta har företaget upplysningsplikt till sin revisor (ABL 9:7).

Vid en revision av ett företags räkenskaper och förvaltning skall revisorn följa Revisionsstandard i Sverige (RS). RS inrymmer grundläggande principer och tillvägagångssätt med vägledande förklaringar och kommentarer. Denna skall normalt följas avseende väsentliga förhållanden, dock får en revisor avvika från en RS om denne kan uppnå revisionsmålet på ett mer effektivt sätt. Denna avvikelse skall dock kunna motiveras. (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 25 f)

Vidare skall revisorn följa god revisionsred och god revisorsred vid sin revision. (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 27) Dessutom skall revisorn följa bolagsstämmans anvisningar så länge de ej strider mot lag, bolagsordningen eller god revisionsred (ABL 9:4).

3.1.4 Intressenter

Företag har en mängd olika intressenter, interna som externa, som alla kan ha nytta av att företagets räkenskaper revideras. Detta då revisionen ger en ökad trovärdighet till företagets ekonomiska information och förvaltning (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 26).

Typiska intressenter är ägare, kreditgivare, leverantörer, kunder, anställda, styrelse och VD samt stat och kommun (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 20 f).

Intressentkretsen ser olika ut beroende på hur företaget ser ut i form av storlek, antal ägare, om företaget har banklån, om företaget har anställda m.m.

3.1.5 Reglering

En revisors arbete styrs av en mängd lagar och bestämmelser både på nationell och internationell nivå.

På internationell nivå regleras revision av EG:s bolagsrättsliga direktiv nr 4, 7, 8 och 11, EG:s rekommendation om revisorers oberoende och EG:s rekommendation om kvalitetskontroll. (Revision – En praktisk beskrivning, 2006, s 107 f)

På nationell nivå regleras revision av ABL, Revisionslagen, ÅRL, Bokföringslagen (BFL), Revisorslagen, Revisorsförordningen, RN:s föreskrifter, FAR:s yrkesetiska regler, RS, FAR:s revisionsrekommendationer, FAR:s uttalanden i revisionsfrågor m.fl. (ibid.)

Grundkrav för att omvärlden skall ha förtroende för revisorn är opartiskhet, självständighet och tystnadsplikt. (ibid.)

3.2 Storleksdefinitioner av företag

Det finns både internationella och nationella lagar och regler som definierar företags storlek. I Sverige har ÅRL nyligen uppdaterats för att bättre harmoniera med reglerna inom EU.

3.2.1 Svensk definition av mindre företag

Definitionen av mindre företag utgörs av en negation av vad som definieras som ett större företag. Ett företag klassificeras som större om minst två av följande villkor är uppfyllda:

- Medelantal anställda under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren har uppgått till fler än 50
- Balansomslutning under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 25 msek
- Nettoomsättning under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50 msek

Vidare klassificeras företag som är noterade vid börs eller liknande alltid som ett större företag. Mindre företag klassificeras enligt definitionen som de företag som ej är större. (ÅRL 1:3)

3.2.2 Svensk definition av mikroföretag

Sysselsätter mindre än 10 personer och vars omsättning understiger 3 msek (Thorell et al, 2005, s 4). Denna definition är ej lagstadgad, utan framträder mer som ett vedertaget begrepp i debatten.

3.2.3 Tidigare svensk definition av små företag

Företag som under de två senaste räkenskapsåren haft högst 10 anställda i medeltal och där tillgångarnas nettovärde för det senaste räkenskapsåret uppgår till högst 24 mkr (ÅRL 3:8,

2004). Detta är den tidigare definitionen av små företag. I dagens lagtext finns inget som definieras som små företag. Där definieras endast större och mindre företag.

Tabell 1: Övre gränser för olika företagskategorier

Definition	Mindre ftg (ÅRL)	Mikroftg (Thorell et al)	Små ftg (tidigare def. ÅRL)
Anställda	50	10	10
Balansomslutning	25		24
Omsättning	50	3	

Egen bearbetning av tabell "Definition av små företag" (Thorell et al, 2005, s 10).

3.3 Tidigare studier

För att få en uppfattning om vad de berörda företagen har för åsikter angående revisionsplikten har vi valt att använda oss av en kandidatuppsats från Stockholms universitet som heter "Revisionsplikt, vad tycker småföretagen egentligen?" samt undersökningen "Mikroföretag om revisionsplikten" utförd av Demoskop för Svenskt Näringslivs räkning publicerad i maj 2005.

3.3.1 Lindholm och Sagefors: "Revisionsplikt, vad tycker småföretagen egentligen?"

Uppsatsen, skriven av Lindholm O. och Sagefors O. vårterminen 2006, söker svar på vad 10/24-företag har för åsikter om ett slopande av revisionsplikten. För att genomföra deras undersökning gjorde de en enkätundersökning där de vände sig till 4 970 företag och hade en svarsfrekvens på 32 %, dvs. 1 591 svar. (Lindholm et al, 2005, s 14 f)

Företagen som deltog i undersökning hade övervägande en till två aktieägare. Hälften av företagen hade en omsättning mindre än 3 miljoner. Hos de aktiebolag som hade en aktieägare var 54 % positiva eller mycket positiva till en lagstadgad revisionsplikt. Ju fler ägare företagen har desto större blir den siffran och i företag med över sju aktieägare är siffran så hög som 74 %. De som svarade ansåg att det var framförallt Skatteverket och ägarna i företaget som hade störst nytta av revisionen. (Lindholm et al, 2005, s 43)

- 45 % svarar att de sköter huvuddelen av den löpande bokföringen och bokslutsarbetena själva medan 40 % anlitar en extern redovisningsbyrå. Bara 15 % får hjälp av sin revisionsbyrå.
- 40 % av de tillfrågade anlitar revisorn för andra uppdrag än revision.
- De största fördelarna med revision är kontroll av redovisning och ekonomisystem 27 %, garanterar att lagar och regler följs 27 %, ökar redovisningens trovärdighet 24 %. Endast 8 % av svarandena ansåg att den största fördelen med revision var att den ger möjlighet till rådgivning.
- 64 % anser att kostnaden är den största nackdelen med revision. 13 % tycker att tidsåtgången är den största nackdelen.
- 10 % är mycket positiva och 47 % är positiva till lagstadgad revision. 23 % anser att revision är negativt eller mycket negativt.
- 38 % anser att den största effekten av ett slopande av revisionsplikt skulle vara större felaktigheter i årsbokslut och räkenskaper. 22 % tror att den ekonomiska brottsligheten kan komma att öka.
- 57 % är positiva till att behålla revisionsplikten. 29 % vill slopa den.

- Hela 79 % säger att de troligtvis kommer att fortsätta anlita revisor för genomförande av revision även om den slopas.

(Lindholm et al, 2005)

3.3.2 Uvell och Selberg: "Mikroföretag om revisionsplikten"

Demoskopundersökningen är utförd av Uvell M. och Selberg A. (2005) för Svenskt Näringslivs räkning. Undersökningen som var en Internetundersökning publicerades i maj 2005. Syftet med undersökningen var att se hur svenska småföretag, särskilt mikroföretag, uppfattar revisionsplikten och förslaget om att begränsa densamma. Målgruppen för undersökningen är svenska företag med färre än 10 anställda. Ca 500 företag inom denna målgrupp har besvarat Internetundersökningen. Av målgruppen består 44 % av företag med årsomsättning lägre än 3 msek. 96 % av de svarande företagen är aktiebolag. (Uvell et al, 2005)

Slutsatserna som dras efter genomförd undersökning är att revisionsplikten har begränsad betydelse, att intresset för frivillig revision är stort samt att en begränsad revisionsplikt välkomnas. (Uvell et al, 2005)

- 57 % av mikroföretagen respektive 44% av resterande företag anser sig ej ha nytta av revisionsplikten som företagare.
- 48 % av mikroföretagen resp. 66 % av resterande företag menar att de fortfarande kommer att anlita revisor om revisionsplikten för dessa företag försvinner.
 - o Av dessa företag som svarat ja på ovanstående kommer 80 % av mikroföretagen resp. 88 % av resterande företag att anlita revisor för frivillig revision.
 - o 74 % av ovanstående mikroföretagen resp. 84 % av resterande företag kommer att anlita revisorn för annat än revision, t.ex. ekonomistyrning och skatterådgivning.
- 78 % av mikroföretagen resp. 68 % av resterande företag anser att Svenskt Näringslivs förslag om att slopa revisionsplikten för små företag är bra.

(Uvell et al, 2005)

3.3.3 Thorell och Norberg: "Revisionsplikten i små aktiebolag"

Professor Per Thorell, Ernst & Young och Professor Claes Norberg, Lunds universitet har tagit fram denna rapport på uppdrag av Svenskt Näringsliv. Uppdraget gick ut på att kartlägga de för- och nackdelar som eventuellt slopande av revisionsplikten i små aktiebolag för med sig. (Thorell et al, 2005, s 8) En av anledningarna till att denna utredning görs är att Sverige är ett av de sista länderna inom EU som fortfarande har kvar revisionsplikt för samtliga aktiebolag.

Den centrala frågan i rapporten är om nyttan av revisionsplikten överstiger kostnaden. Det är fler än företaget som har nytta av företagets revision, men det är företaget som får stå för hela kostnaden. Därför är frågan svår att besvara. (ibid.)

För att kunna genomföra undersökningen har Thorell och Norberg valt att genomföra omfattande litteraturundersökningar där de bland annat tagit del av engelska studier. Svenska studier har varit svårt att hitta med tanke på att det är ett tämligen nytt ämne i Sverige. Vetenskapliga studier och intervjuer har därför utförts i både Sverige och England. (ibid.) Rapporten har avgränsat sig till så kallade mikroföretag. (Thorell et al, 2005, s 10)

I dagsläget finns det ca 250 000 aktiebolag i Sverige. En stor del av dessa är vilande företag eller företag utan anställda. 20-25 % av företagen faller uppskattningsvis inom denna kategori. Det motsvarar ca 60 000 aktiebolag. De aktiva mikroföretagen uppskattas vara ca 140-150 000 till antalet, totalt blir då antalet mikroföretag inklusive de vilande företagen 80-85 % av alla aktiebolag. Merparten av alla svenska aktiebolag ryms inom definitionen för mikroföretag. Antal aktiebolag som räknas som större företag uppgår till 2,7 %, återstående 97,3 % klassificeras som mindre företag. (ibid.)

Ett syfte med revision är att ägarna ska kunna utvärdera företagsledningens prestationer. I små och medelstora företag är oftast ägarna och företagsledningen samma person. Det kan därför tyckas överflödigt med någon som granskar räkenskaperna och årsredovisningen. (Thorell et al, 2005, s 36)

Studierna från England visar att uppdragen ej har minskat hos revisionsbyråerna sedan slopandet av revisionsplikten. De revisionsuppdrag som försvunnit har ersatts med andra uppdrag. Slopandet har dock drabbat revisionsbyråerna olika. De som har drabbats minst är de större revisionsbyråerna. (Thorell et al, 2005, s 44)

Med tanke på alla nya regler samt införandet av den nya revisionsstandarden är en prishöjning att vänta på revision. Höjningen kommer att påverka både stora som små företag. Enligt rapportens författare är det främst införandet av den nya revisionsstandarden som är skälet till prishöjningen. Detta väcker frågan om varför ej branschen tagit fasta på de möjligheter till förenklingar i revisionen för små och medelstora företag som lagstiftaren gett utrymme för. Thorell och Norberg anser att de regler för revision som finns idag ej är anpassade för små och medelstora företag. Om revisionsplikten nu behålls krävs det någon typ av regelförändring för mindre bolag. (Thorell et al, 2005, s 46)

Aktiebolagskommittén gav 1995 en möjlighet att förenkla revisionen för små och medelstora företag, med hänvisning till förarbetena till 1975 års ABL. Detta genom att ge möjlighet att inom god revisionssed ge utrymme för att "beakta särförhållanden i mindre bolag" när revisionsreglerna utformas för dessa företag. Kommittén syftar till att det är upp till branschen att diskutera och reglera detta. (Thorell et al, 2005, 17)

De huvudsakliga argumenten för att behålla revisionsplikten är för att bekämpa den ekonomiska brottsligheten, men även för att den är till stor nytta för ägarna. Enligt Thorell och Norberg är det svårt att bevisa att revision är till hjälp för att stävja den ekonomiska brottsligheten. Om nyttan av revision är stor hos ägarna, krävs det ej lagstadgad revision för att ägarna ska genomföra den på eget initiativ. (Thorell et al, 2005, s 48)

Thorell och Norberg har bl.a. identifierat följande fördelar med revision: den ökar räkenskapernas trovärdighet, verifierar att företaget har ordning på räkenskaperna, revisorn tillför kundföretaget kunskaper och erfarenheter, avskräcker företagen från att begå brott. (Thorell et al, 2005, s 36 ff) De är dock negativa till revisionsplikten som den ser ut idag, och ser att det är dags för Sverige att avskaffa revisionen stegvis. Då är det lämpligt att börja med mikroföretagen. (Thorell et al, 2005)

4 Empiri

Empirin inleds med en presentation av uppsatsens respondenter, som utgörs av representanter från en mindre, en mellanstor och en större revisionsbyrå. De kvalitativa intervjuerna är sammanfattade efter de teman som identifierats i metoden.

4.1 Respondenter

Nedan följer en presentation av uppsatsens respondenter.

4.1.1 Jan-Åke Gross: J-Å Gross Revisionsbyrå AB

Jan-Åke startade revisionsbyrån 1985 (grossrev.se¹²). Verksamheten bedrevs först från Skärhamn, där huvuddelen av kunderna fanns, främst rederier. Därefter flyttades kontoret till Stenungsund för att komma närmare den växande kundskaran. 1999 flyttades kontoret till Göteborg för att nå en större marknad. Byrån har idag ungefär 150 företag som kunder och är belägen i centrala Göteborg. 9 anställda finns på byrån varav en auktoriserad och en godkänd revisor. Revision är huvudsysslan, utöver detta upprättas bokslut, årsredovisningar och deklamationer samt utförs en del konsultation.

4.1.2 Stefan Elmgren-Warberg: Lindebergs Grant Thornton AB

Stefan började på revisionsbyrån i november 2005, efter att ha arbetat hos Deloitte AB sedan januari 1998. Auktoriserad revisor blev han 2004. Idag har Stefan 35 uppdrag där han är vald revisor. Utöver detta arbete hoppar han även in i revisionsuppdrag där det behövs.

Revisionsbyråns kontor i Göteborg inrymmer ca 50 anställda, varav ca 14 av dessa är kvalificerade revisorer. Totalt har det lokala kontoret ca 1 400 kunder.

Lindebergs Grant Thornton har fullt fokus på ägarledda företag. Nationellt har revisionsbyrån ca 800 medarbetare, varav ca 100 är partners. Dessa är fördelade på 33 kontor runtom Sverige med huvudkontor i Stockholm. (lindebergs.se¹³)

Internationellt har paraplyorganisationen sammanlagt ca 22 700 medarbetare fördelade på 520 kontor som finns utspridda i över 110 länder. Omsättningen ligger totalt på ca 17,2 miljarder sek¹⁴ globalt. (ibid.)

4.1.3 Stefan Kylebäck: Ernst & Young AB

Stefan började på revisionsbyrån 1990, vilken då hette Hagström och Olsson. Kort därefter bytte revisionsbyrån namn till Ernst & Young, efter den internationella samarbetspartnern. Auktoriserad revisor blev han 1996. Idag har Stefan 100 – 150 uppdrag där han är vald revisor. Utöver detta arbete är han nybliven affärsområdeschef för revision i den nationella divi-

¹² <http://www.grossrev.se/sida.whtml?I=25&S=25> besökt 2007-05-02

¹³ <http://www.lindebergs.se/Om-oss/Korta-fakta/> besökt 2007-05-02

¹⁴ Omräkning av usd till sek görs i samtliga fall till kursen 7 sek.

sionen (ägarledda företag) i Sverige. Innan dess arbetade han i den publika divisionen. Stefan sitter även i Ernst & Young AB:s styrelse.

Revisionsbyråns kontor i Göteborg inrymmer ca 230 anställda, varav 80 av dessa är kvalificerade revisorer.

I Sverige har Ernst & Young 1 750 anställda fördelade på 72 kontor. Omsättningen 2005/2006 var 2,3 miljarder sek. Globalt har företaget 114 000 anställda fördelat på 700 kontor i totalt 140 olika länder. Omsättningen globalt uppgår 2005/2006 till 128,8 miljarder sek. (ey.com¹⁵)

4.2 Sammanställning av de kvalitativa intervjuerna

Nedan presenteras resultaten av de kvalitativa intervjuerna utefter de teman som författarna har identifierat. Svaren återges anonymt i de flesta fall efter önskemål från respondenterna då de anser att frågorna kan vara känsliga för deras verksamhet. Efter tillåtelse av respondenterna har dock vissa frågor, där ett jämförande mellan de olika revisionsbyråerna varit högst önskvärd, återgetts utan större anonymisering.

4.2.1 Kundstruktur hos revisorerna

Hur stor del av kunderna är mikro- respektive mindre företag

En stor del av revisorernas kunder består av mikroföretag. Normalt hos respondenterna är det 50 % eller fler som utgörs av mikroföretag. Vad gäller kunder som klassificeras som mindre företag rör det sig om en övervägande del av kundmassan. Mindre erfarna revisorer tenderar att ha fler mikroföretag än äldre mer erfarna revisorer.

Hur stor del av sysselsättningen står dessa företag för?

Mikroföretagen upptar dock endast en liten del av revisionsbyråernas sysselsättning. Omkring 10 % av den totala arbetskraften hos revisionsbyråerna tas i anspråk av den stora mängden mikroföretag.

Är dessa företag lönsamma ur revisionssynpunkt?

Lönsamheten i revisionsuppdragen för dessa mikroföretag är i de flesta fall acceptabel. Vissa menar att det går att fakturera ut all tid medan andra ser problem i att kunna fakturera ut all tid pga. det omfattande regelverket som måste följas. Mindre företag, som ej är mikroföretag, tenderar att vara mer lönsamma. Dock anser vissa revisorer att lönsamheten skulle öka totalt om mer resurser skulle kunna styras från mikroföretagen mot de större kunderna.

4.2.2 Åsikter om revisionsplikten

Vilka fördelar finns med revision?

Fördelarna med revision är många. Mindre företag har ej alltid möjlighet att hålla sig uppdaterade på alla regler och nyheter som berör företagets redovisning. Här kan revisorn, som är expert på området, vara till god hjälp med sitt kunnande. I och med att revisionsplikten är lagstadgad idag tvingas företagen lägga ner resurser på redovisning för att visa en så rättvisande bild av företagets ekonomiska utfall som möjligt. Att erhålla kredit från kreditgivare blir enklare och billigare med en reviderad årsredovisning, då trovärdigheten är högre. Efter genomförd revision erhåller företagen en bekräftelse på att lagar och regler har följts, vilket

¹⁵ http://www.ey.com/global/content.nsf/Sweden/Om_EY_Fakta besökt 2007-05-02

skapar trygghet hos bl.a. ägarna. Den nytta som intressenter kan ha av revision är ej heller att förringa. Skatteverket är kanske den externa intressent som har störst nytta av revision då revisorerna är skyldiga att granska att skatter och avgifter sköts samt har anmälningsplikt vid överträdelse. Revision ökar trovärdigheten i företagets redovisning samt skapar trygghet hos företagen då de erhåller bekräftelse på att lagar och regler följs.

Vilka nackdelar finns med revision?

Den enda nackdelen som revisorerna ser med revision är kostnaden, som är en följd av den lagstadgade överadministrationen, blivit större än den behöver vara. Detta drabbar mikroföretagen hårdare än övriga företag.

Överväger nyttan kostnaden?

Revisorerna anser att nyttan ej alltid överväger kostnaden. Ej ens i större företag behöver fallet alltid vara så. Vilande företag och företag med väldigt begränsad verksamhet är exempel på fall då kostnaden överväger nyttan. Företag som exempelvis har lån, är beroende av externa intressenter, vilka i sin tur har nytta av revision. Nyttan med revision i ett enmansföretag som är självfinansierad och ej har andra intressenter förutom ägaren själv, som har god uppsikt över sin verksamhet, och staten, i form av Skatteverket, kan diskuteras. Det varierar dock från fall till fall beroende på hur kunnig ägaren är inom redovisning och skatter. Andra faktorer som gör att nyttan med revisionen ökar är den trygghet den ger ägarna och den trovärdighet den ger till redovisningen. Generellt menar vissa revisorer att hela kostnaden ej genererar kundnytta, utan endast 75 – 80 %. Resterande del av kostnaden uppkommer eftersom revisorn har krav på sig att utföra kontroller som ej kommer kunden till nytta. Andra revisorer menar att nyttan med revision generellt sett är högre än kostnaden.

Är regelverket, så som det ser ut idag, anpassat för dessa företag?

Revisorerna är tämligen ense om att regelverket idag ej är utformat för dessa mindre företag, utan inriktningen är helt mot de större företagen. Det är ej lagkraven i sig som ej är anpassade, utan främst revisionssed och revisorssed som bl.a. mynnar ut i RS som är mycket omfattande och med ett stort dokumentationskrav. Vissa revisorer menar att fokus i detta dokumentationskrav är att revisionsbyråerna skall klara av en stämning och att det är viktigare att dokumentera en annars kanske mindre korrekt revision, än att göra en korrekt revision som är undermåligt dokumenterad.

4.2.3 Hur hanteras ett eventuellt slopande av revisionsplikt av revisionsbyråerna

Diskuteras handlingsplan?

Samtliga tre revisionsbyråer för diskussioner om hur ett eventuellt slopande av revisionsplikt ska hanteras. Två av tre revisionsbyråer har börjat arbeta aktivt mot att göra nödvändiga förändringar.

Hur ser handlingsplanen ut?

Den mindre revisionsbyrån ämnar erbjuda en redovisningsbyråtjänst för sina kunder, men hur detta praktiskt skall lösas har ej bestämts än. Funderingar finns även på att utbilda småföretagarna så att de kan sköta sin redovisning själv.

Den mellanstora revisionsbyrån söker just nu aktivt efter 150 personer med redovisningsbakgrund för anställning på ett nationellt plan. Mindre företag förs över från mer erfarna revisorer till mindre erfarna revisorer för att på så sätt ge dem mer uppmärksamhet. Detta för att kunna

hålla kvar kunderna. Den mellanstora revisionsbyrån är även mer försiktig vid anställning av ny personal till affärsområdet revision då utgången och konsekvenserna av utredningen ej är kända.

Den större revisionsbyrån förhåller och anpassar sig allt eftersom utredningsförslaget kommer att utkristalliseras. Revisionsbyrån försöker styra in kunder som kan beröras av ett eventuellt slopande till affärsområdet företagstjänster där tjänster som redovisning, bokslut, årsredovisning, deklaration m.m. inryms.

En revisor nämner att det är viktigt att branschen sluter upp och pekar på revisionens fördelar för kunderna. En annan revisor nämner att det kan bli aktuellt med uppköp av någon mindre redovisningsbyrå.

4.2.4 Framtidsutsikter

Kommer ni som revisorer att gynnas av ett slopande?

Alla tre revisorer är överens om att mer resurser kan läggas på större och mer lönsamma kunder vid ett slopande av revisionsplikten, vilket gör att lönsamheten per uppdrag troligtvis kommer att öka. När det gäller de små företagen och mikroföretagen kan mer hjälp erbjudas med den löpande bokföringen och med andra redovisningsfrågor. Det kan även bli aktuellt med mer konsultation. En revisor anser att alla lagändringar är bra eftersom det skapar merarbete gentemot kunderna. Dock tror denne revisor att det generellt kan finnas en rädsla inför förändringar hos revisorer. Samtliga revisorer tror att revisionsbyråerna kommer att gynnas av ett slopande av revisionsplikt på sikt. En annan revisor menar att ett slopande av revisionsplikt gynnar revisionsbyrån såtillvida att de kan ha ett närmare samarbete med kunderna, samt ha möjlighet till att erbjuda andra tjänster än endast revision. Om regelverket dessutom skulle ses över och förenklas för dessa mindre företag ser revisorerna att framtiden kan bli än ljusare.

En revisor anser att den största vinsten i ett slopande av revisionsplikt sker internt inom organisationen då verksamheten måste ses över och förändrats till det bättre. Fokus måste ligga på att arbeta med rätt saker och med rätt kunder.

Påverkas revisionsbyråerna olika pga. sin storlek?

I frågan om hur de olika revisionsbyråerna påverkas, beroende av storlek, skiljer sig respondenternas uppfattningar. Den mindre revisionsbyrån anser att de mindre och mellanstora revisionsbyråerna, dock ej de allra minsta enmansbyråerna, har fördelar då de lättare kan anpassa sig till förändringar. Revisionsbyråer med bara mikroföretag som kunder kommer troligtvis få det svårt. Dels för att kunderna kan välja att avstå från revision men även för att revisorernas revisorskompetens kan hamna i farozonen då det krävs ett visst antal timmar revision per år för att upprätthålla en auktorisation eller ett godkännande. Respondenten på den mindre byrån anser att de större revisionsbyråerna ej kommer påverkas i särskilt stor utsträckning. Det som kan komma märkas är att de efterfrågar färre revisorer.

Respondenten hos den mellanstora revisionsbyrån anser även han att de mellanstora revisionsbyråerna är de som kommer att klara sig bäst, men håller ej med om att de mindre kommer klara sig lika bra. Anledningen till att han tror på de mellanstora revisionsbyråerna är att det finns en bredd i huset med bl.a. skatte- och redovisningskonsulter. Denna fördel har dock även de större revisionsbyråerna. Enligt respondenten kommer de mindre och även de större revisionsbyråerna få det svårt. Han anser att de mindre revisionsbyråerna fokuserar allt som oftast på små företag och de som driver dessa revisionsbyråer kanske ej har samma benägen-

het till förändring, utan kanske inväntar pensionen. De större revisionsbyråerna tror han kommer klara sig bra till en början men allt eftersom tiden går kommer de avdelningar med små företag få mindre och mindre resurser. Däremot menar han att två av de fyra större revisionsbyråerna riktar sig främst mot större företag. Dessa kommer därav, enligt respondenten, ej att drabbas i samma utsträckning.

Respondenten på den större revisionsbyrån anser att de själva kommer att klara sig bäst. Anledningen är att när större förändringar som denna inträffar kan hjälp erhållas från kontor i andra länder som har varit med om liknande förändringar, t.ex. Danmark som precis varit med om ett slopande av revisionsplikt. Respondenten hos den större revisionsbyrån anser att de mindre revisionsbyråerna borde vara de som är mest oroliga inför en förändring. Han menar dock att även större revisionsbyråer med kontor på mindre orter kan få problem med dessa kontor, då de står inför samma problem som de mindre revisionsbyråerna.

I vilken omfattning kommer frivillig revision att efterfrågas?

Respondenterna tror att 50-80 % kommer att fortsätta att efterfråga revision även om den ej är framtvingad av lag. Vissa tror dock att företagen kommer pruta på priset för revision då den ej längre är lagstadgad. Den största risken ser en revisor i företagen som redan anlitar en redovisningsbyrå för redovisning, bokslut och årsredovisning som endast anlitar revisor för revision. De företag som redan lämnar över bokslut och årsredovisning till revisorn kommer dock fortfarande efterfråga dessa tjänster, och kommer därav förmodligen att stanna kvar hos revisionsbyrån. Detta behöver dock ej innebära att de väljer en frivillig revision.

Den större revisionsbyrån har redan idag tappat uppdrag pga. de skärpta jävsreglerna som ej tillåter att revisionsbyrån upprättar bokslut samt utför revision i större företag.

Vilka effekter får detta i företagen som väljer att avstå revision?

Företag med mindre "administrativ begåvning" kan förbise viktiga detaljer och även standarden på redovisning kan bli sämre om revisionsplikten slopas. Det kan bli svårt för mindre företag att hänga med när nya regler och lagar inom redovisningen införs. Revisorn har en roll som informatör i detta avseende. Även avdrag och skattejusteringar, som t.ex. avsättning till periodiseringsfonder, kan missas vilket leder till att företagen ej nyttjar sitt kapital optimalt. Vänder sig företagen till redovisningsbyråer istället kommer de erhålla samma information från dem. Revisorer kan även hjälpa företagen att planera framåt genom att se över pensionsavsättningar m.m. Det finns även risk för att mer kostnader av privat karaktär tas in i redovisningen.

Om revision ej utförs försvinner den årliga kontinuitet av granskning som är viktig för företagen. Skulle det gå för långt innan t.ex. en kontrollbalansräkning upprättas kan detta leda till svåra konsekvenser för aktieägarna privat. Detta är en risk som uppstår om granskningen ej görs kontinuerligt. Respondenterna är eniga i uppfattningen om att den grova ekonomiska brottsligheten ej kommer att öka. Dock finns det risk att denna slags ekonomiska brottslighet kan fortgå längre tid än vad som varit möjligt om företagens räkenskaper granskats årligen. Mindre överträdelser, som lån till närstående, kan komma att öka pga. bristande kunskaper hos ägarna.

Kommer andra tjänster att erbjudas?

Majoriteten av de tillfrågade revisionsbyråerna erbjuder redan idag olika redovisningstjänster. Det som kan komma att hända är att dessa satsningar intensifieras. Revisorerna tror att konkurrensen om redovisningsuppdrag kommer att öka vilket gör att redovisningstjänsterna kan

komma att bli billigare för kunden. En revisor påpekar dock att intentionen ej är att ägna sig åt mindre lönsam verksamhet, utan vill sälja mer avancerade tjänster.

4.2.5 Ställningstagande

Hur ställer sig revisorerna till ett slopande av revisionsplikt?

Revisorn på den mindre revisionsbyrån är både för och emot ett slopande av revisionsplikten. Risker ser han i att det kan bli A- och B-lag i näringslivet där de som fortsätter med frivillig revision kommer få vissa fördelar gentemot t.ex. Skatteverket. Intressenter som kan fortsätta kräva reviderade räkenskaper är banker, eventuella företagsköpare/aktieköpare m.fl. Om gränsen sätts för högt för ett slopande av revisionsplikt finns risk att revisorer och deras kompetens går till spillo. Fördelen med ett slopande av revisionsplikt är att företag som ej har nytta av revision, som det vilande företaget eller enmansföretaget utan andra intressenter än Skatteverket, ej blir tvungna att genomföra revision. Ett alternativ till ett slopande av revisionsplikt är att förenkla regelverket för revision och redovisning.

På den mellanstora revisionsbyrån väljer revisorn att trycka på att dokumentationen är det största problemet pga. RS. Han önskar att revisionen skulle bli mindre krävande för mindre företag. Revisionen blir oftast dyrare än vad den behöver vara pga. den lagstadgade "överadministration". Med tanke på dagens regelverk är han positiv till ett slopande av revisionsplikten. Han är dock emot ett totalt slopande av revisionsplikten. Han anser att revision är något positivt för alla aktiebolag men anser att lättnadsregler för mindre företag vore en bättre väg att gå.

Revisorn på den största byrån är positiv till förändringar och anser att det är både kul och nyttigt. Han vill dock ej ta ställning till frågan angående slopande av revisionsplikt.

5 Analys

Analys av empirin med utgångspunkt i referensramen. Sammanställningen struktureras efter de fem teman som identifierats i metoden.

5.1.1 Kundstruktur hos revisorerna

Hur stor del av kunderna är mikro- respektive mindre företag samt hur stor del av sysselsättningen står dessa företag för? Är dessa företag lönsamma ur revisionssynpunkt?

Mot bakgrund av Thorell och Norbergs uppskattning om att 80 – 85 % av alla aktiebolag i Sverige ryms inom definitionen av mikroföretag, har revisionsbyråerna som författarna intervjuat tämligen få mikroföretag. Revisionsbyråerna uppger sig ha ca 50 % eller något fler mikroföretag. Sysselsättningsmässigt tar dessa endast upp ca 10 % av arbetstiden, vilket skulle kunna tyda på att revisionen i dessa mikroföretag ändå utförs relativt effektivt. Med tanke på revisorernas resonemang om den lagstadgade överadministrationen, skulle revisionen i dessa företag kunna effektiviseras än mer. Vad avser lönsamhet i revisionsuppdragen uppger respondenterna att den är acceptabel till god. Det skiljer lite från en respondent till en annan.

Totalt antal företag hos respondenterna som ryms inom definitionen för mindre företag är upp till 85 %. Detta är att jämföra med totalt 97,3 % mindre företag i hela landet.

5.1.2 Åsikter om revisionsplikten

Vilka fördelar finns med revision?

Fördelar som revisorerna ser med revision är den ekonomiska och redovisningsmässiga expertkunskapen som de besitter, vilket i sin tur kommer kunderna till nytta. Revisorernas kunskande ökar trovärdigheten i redovisningen. Företagen får en bekräftelse på att de följer de regelverk som finns. Då revisionsplikten är lagstadgad tvingar detta företagen att lägga ned resurser på redovisningen vilket medför en högre kvalitet på redovisningen. Det finns även åsikter om att en reviderad årsredovisning innebär lägre kreditkostnader.

Enligt Lindholm och Sagefors enkätundersökning anser småföretagarna att de största fördelarna med revision är kontroll av redovisning och ekonomisystem, en garanti att lagar och regler följs samt att revisionen ökar redovisningens trovärdighet.

I en jämförelse av revisorernas och småföretagarnas åsikter ser författarna att överensstämmelsen är god.

Vilka nackdelar finns med revision?

Den enda nackdel som revisorerna ser med revision är kostnaden som den lagstadgade överadministrationen medför. 64 % av småföretagarna ansåg att kostnaden var den största nackdelen. 13% ansåg att tidsåtgången var den största nackdelen.

Revisorerna nämnde ej något om tidsåtgången hos de reviderade företagen som en nackdel. Detta tyder på att revisorerna ej inser vilken arbetsbörda en revision innebär för de reviderade företagen.

Överväger nyttan kostnaden?

Nyttan av revisionsplikten beror väldigt mycket på hur företagens intressentkrets ser ut. I de fall då företagen ej har andra intressenter än en ägare och staten, i form av Skatteverket, är en diskussion om nyttan överstiger kostnaden på sin plats. När ett företag har fler än en ägare, företagsledning, lån m.m. ser författarna att nyttan med revision ökar. Ju fler intressenter ett företag har, desto större är nyttan av revisionen. Dessutom har vissa intressenter mer nytta av revision än andra. Nyttan av revisionen är alltså beroende av hur intressentkretsen ser ut i storlek och uppbyggnad. Thorell och Norberg nämner att 20 – 25 % av alla aktiebolag är vilande eller ej har några anställda. Dessa vilande företag bedriver ej någon verksamhet alls och kan, som författarna ser det, ej ha någon nytta av revision överhuvudtaget. Ändå krävs revision av dessa företag, med motiveringen att de är aktiebolag.

Av Lindholm och Sagefors enkätundersökning kan författarna se att småföretagarna anser att ägarna och Skatteverket är de aktörer som har mest nytta av en revision. Endast 16 % ansåg att kreditgivarna hade mest nytta av revisionen. Revisorerna i författarnas intervjuer påtalade alla vikten av revision för att kunna erhålla kredit. Nyttan av revisionen beror på hur företagens intressentkrets ser ut. De enda intressenter som alltid finns med i bilden är ägaren / ägarna och Skatteverket. Ägaren, då denne är ensam, har själv full insyn i verksamheten och kan knappast ha någon större nytta av revision i sig. Dock kan denne ha god hjälp av revisorns redovisningskunskaper. Dessa kunskaper kan likväl erhållas från en redovisningsbyrå. Om ägaren anser att nyttan är högre än kostnaden, kommer denne att fortsätta att anlita revisor för frivillig revision. Skatteverket, som ej har samma insyn i företaget, kommer alltid att anse att nyttan är hög då en oberoende tredjepart granskar företagets räkenskaper. I och med att det reviderade företaget står för kostnaden, slipper Skatteverket bekosta revisionen. Företagen betalar för en tjänst som Skatteverket kan tyckas stå för.

Enligt undersökningen gjord av Uvell och Selberg anser 49 % av företagen att de har nytta av revisionsplikten som den ser ut idag, medan 49 % anser att de ej har nytta av densamma. Av mikroföretagen svarar 42 % att de har nytta av revisionsplikten, medan 56 % av företagen med en omsättning överstigande 3 mkr anser att de har nytta av revisionsplikt.

Det råder delade meningar revisorerna emellan om nyttan överstiger kostnaden eller ej.

Är regelverket, som det ser ut idag, anpassat för dessa företag?

Dagens lagregler är väl anpassade, dock är det branschregler och praxis, främst RS, som medfört för stora krav på revision av mindre företag. Av Thorell och Norbergs rapport framgår att Aktiebolagskommittén 1995, med hänvisning till förarbeten till 1975 års ABL, gav branschen en öppning att själva kunna reglera omfattningen av granskningen av små och mellanstora företag. Detta genom att ge utrymme för att beakta särförhållanden i dessa företag i god revisionsred. Branschen tog dock ej till sig av detta, vilket ledde till lika revisionskrav för alla aktiebolag.

Uppsatsens respondenter är av samma uppfattning som ovan. RS nämns som den mest betydande delen av regelverket som styr revisionen då denna ej är anpassad till mindre företags förhållanden.

5.1.3 Hur hanteras ett eventuellt slopande av revisionsbyråerna

Diskuteras handlingsplan?

Samtliga revisionsbyråer för diskussioner om hur ett eventuellt slopande av revisionsplikt ska bemötas. De har kommit olika långt i sitt arbete. En av revisionsbyråerna söker aktivt efter personal med redovisningsbakgrund, en annan väljer att omorganisera verksamheten. Den tredje har ej beslutat om hur de skall gå vidare men tankar förs om att utbilda småföretagare till att själva klara av redovisningen.

Tydligt är att personal med redovisningsbakgrund blir mer eftertraktade för revisionsbyråerna, medan personal med revisorskompetens ej kommer att efterfrågas i samma utsträckning. Det kan även bli mer aktuellt med uppköp av redovisningsbyråer av revisionsbyråerna.

Hur ser handlingsplanen ut?

Revisionsuppdrag för mindre företag förs över från mer erfarna revisorer till mindre erfarna hos en revisionsbyrå, medan en annan för över dessa företag till ett annat affärsområde där redovisning, bokslut, årsredovisning m.m. inryms. Detta då revisionsbyråerna vill knyta kunderna närmare till sig, vilket i längden ökar chansen att dessa företag stannar inom revisionsbyrån för frivillig revision, om inte annat så i alla fall för redovisningstjänsterna som revisionsbyråerna erbjuder.

En av revisorerna anser att det är viktigt att branschen sluter upp och visar på fördelarna med revision. Detta för att företagarna ska inse att revision är en viktig komponent i ett väl fungerande näringsliv.

5.1.4 Framtidsutsikter

Kommer ni som revisorer att gynnas av ett slopande?

Samtliga revisionsbyråer tror sig gynnas av en slopad revisionsplikt i längden. Hur pass gynnade revisionsbyråerna blir beror dessutom på om reglerna för revision, revisionssed med RS, kommer att förenklas för de mindre företagen. Vid ett slopande av revisionsplikt kan mer hjälp erbjudas de mindre företagen i form av löpande bokföring, andra redovisningsfrågor och konsultation. Detta kan göra att revisionsbyråerna får ett närmare samarbete med kunderna. Den största vinsten med denna typ av förändringar ligger internt inom organisationen, menar en av revisorerna, då verksamheten måste ses över och optimeras.

Påverkas revisionsbyråerna olika pga. sin storlek?

Respondenternas uppfattningar skiljer sig åt i frågan om vilka revisionsbyråer som kommer att gynnas mest av ett slopande av revisionsplikt. Utmärkande är att de olika revisionsbyråerna, i sina storleksklasser, alla anser att de har bäst förutsättningar för att kunna hantera ett slopande av revisionsplikt. Den mindre revisionsbyrån anser att de har fördel då de har lättare att anpassa sig till förändringar. Den mellanstora revisionsbyrån anser att de har fördel då de har bred kompetens inom revisionsbyrån med bl.a. skatte- och redovisningskonsulter. Den större revisionsbyrån anser att de har fördel då de har bättre resurser att bemöta stora förändringar. Den mindre och den större revisionsbyrån anser båda att de har bäst förutsättningar för att bemöta och anpassa sig till förändringar. Den mindre motiverar detta med sin lilla storlek medan den större motiverar det med sina resurser. Samtliga respondenter är dock överens om att de riktigt små revisionsbyråerna kommer att ligga i farozonen då merparten av deras kunder består av mindre företag, med en förmodad dominans på mikroföretag.

Med tanke på att det procentuella antal mikroföretag i Sverige är 80 – 85 %, enligt Thorell och Norbergs rapport, har de revisionsbyråer som författarna varit i kontakt med relativt låg andel mikroföretag. Detta innebär troligtvis att det finns revisionsbyråer som har väldigt många mikroföretag i förhållande till de revisionsbyråerna som författarna har intervjuat. Dessa företag är högst troligt mindre revisionsbyråer med endast ett fåtal anställda som ej har kapacitet att ta sig an större uppdrag. Revisionsbyråerna med stor andel mikroföretag kommer få det svårt dels då kunderna i stor utsträckning kan avstå från revision vid ett eventuellt slopande av revisionsplikt, men dels även eftersom revisorernas revisorskompetens står på spel då det krävs ett visst antal timmar med revisionsarbete för att upprätthålla en auktorisation eller ett godkännande. Detta kan i förlängningen leda till att de tappar sin revisorstitel och därmed ej kan utföra revision, trots att en del av kunderna kanske efterfrågar det.

I vilken omfattning kommer frivillig revision att efterfrågas?

Respondenterna svarar att 50 – 80 % av kunderna kommer att efterfråga revision, trots att den blir frivillig. Enligt Lindholm och Sagefors enkätundersökning svarar 30 % att de kommer att efterfråga frivillig revision medan 49 % svarar att de förmodligen kommer att anlita revisorn för frivillig revision. Undersökningen gjord av Uvell och Selberg visar att 58 % skulle anlita revisor även om revisionsplikten försvinner. Frågan behandlar dock ej om revisor skulle anlitas för frivillig revision, utan rent generellt om revisor fortfarande skulle anlitas vid ett slopande av revisionsplikt. Svaren fördelade på mikroföretag respektive företag med omsättning över 3 mkr visar att 48 % respektive 66 % skulle välja att anlita revisor trots att revisionsplikten försvinner. Av dessa företag som svarat ja på frågan ovan skulle 85 % anlita revisor för frivillig revision. Denna siffra är uppdelad på 80 % för mikroföretag respektive 88 % för företag med omsättning över 3 mkr. Av det totala urvalet svarar 50 % att revisor skulle anlitas för frivillig revision om revisionsplikten slopades. Resultaten från undersökningarna stämmer väl överens med revisorernas uppfattning.

Revisorerna ser störst risk hos kunder där redovisningen är utlämnad till redovisningsbyrå, där revisorerna endast utför revision. Av Lindholm och Sagefors enkät kan utläsas att de småföretagare som sköter redovisningen själva inom företaget, 45 %, är mest positiva till revisionsplikten. Dessa företag är även mest positiva till att behålla den lagstadgade revisionsplikten. De företag som lämnar över redovisning till redovisningsbyråer, 40 %, eller till revisionsbyråer, 15 %, var mindre positiva till revisionsplikt. Detta visar på att de företag som lämnar över sin redovisning till en redovisnings- eller revisionsbyrå känner sig trygga med den experthjälp de erhåller vid redovisningen. Därav anser dessa företag ej att de har någon större nytta av revision, då det blir en dubbel kontroll av räkenskaperna, med det ökar kostnaden.

Respondenternas uppfattning om kunduppdrag där även bokslut och årsredovisning ingår är att dessa rimligtvis kommer att stanna kvar hos revisionsbyråerna, men att det ej är säkert att dessa väljer att anlita revisorn för frivillig revision. Studier från England visar att revisionsbyråernas totala antal uppdrag ej minskat till följd av slopande av revisionsplikt. Där revisionsuppdrag tappas ersätts dessa med andra uppdrag som redovisning och konsultation.

Vilka effekter får detta i företagen som väljer att avstå revision?

Om revisionsplikten ej längre är lagstadgad anser några revisorer att det finns risk för att kunderna ej är villiga att betala lika mycket för revision. Detta kan medföras att priset för revision kan tänkas minska då konkurrensen hårdnar inom branschen.

Det finns en stor risk att företag med mindre administrativ begåvning kommer att lämna ifrån sig mer eller mindre felaktiga årsredovisningar. Detta då det bl.a. är svårt att hänga med när

nya lagar och regler inom redovisningen införs. Det finns även risk för att företagens kapital ej används optimalt då möjliga avdrag och skattejusteringar kan missas. Revisorerna anser även att det finns risk för mindre överträdelse som att kostnader av privat karaktär tas med i redovisningen i större omfattning då kontrollen blir mindre. Andra mindre överträdelse, exempelvis lån till närstående, kan komma att öka pga. bristande kunskaper.

Samtliga respondenter är överens om att den grova ekonomiska brottsligheten ej kommer att öka. Dock finns det en risk i att denna slags brottslighet kan fortgå en längre tid innan den upptäcks, då kontinuiteten i granskningen försvinner i och med ett slopande av revisionsplikt. Ytterligare en risk i att kontinuiteten i granskningen försvinner är att det t.ex. kan gå för långt innan en kontrollbalansräkning upprättas, vilket kan få svåra konsekvenser för ägarna privat.

Dessa problem minskas om företagen vänder sig till redovisnings- eller revisionsbyråer för bistånd med sin redovisning. Revisorerna kan dessutom, med sin expertkunskap inom området, bistå företagen med planering inför framtiden.

Enkätstudien av Lindholm och Sagefors visar att 38 % av företagen tror att ett slopande av revisionsplikt kommer att innebära större felaktigheter i företagens räkenskaper. 22 % anser att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka. Av detta framgår ej om det är den grova ekonomiska brottsligheten eller de mindre överträdelse som kommer att öka. 20 % anser att det blir svårare för företagen att erhålla krediter.

Även i denna fråga stämmer respondenternas svar väl överens med företagarnas svar.

Kommer andra tjänster att erbjudas?

Respondenterna erbjuder redan idag mer eller mindre olika redovisningstjänster för sina kunder. Om revisionsplikten slopas kan detta leda till att satsningar inom detta område intensifieras. Detta i sig gör att konkurrensen om redovisningsuppdragen ökar vilket rimligtvis kommer att leda till lägre priser på redovisningstjänster. Med detta i åtanke, samt risken för att revisionsarvodena kan komma att minska finns det en stor risk att de revisionsbyråer som ej handlar i tid och på rätt sätt kommer att få lönsamhetsproblem.

Enligt Lindholm och Sagefors enkätundersökning anlitar idag 40 % av företagen revisorn för andra tjänster än den lagstadgade revisionen. Uvell och Selbergs undersökning visar att 47 % av de tillfrågade företagen skulle fortsätta anlita revisorn för andra uppdrag än revision. Av företagen som väljer att anlita revisor är 27 % av mikroföretagen respektive 53 % av företagen med omsättning över 3 mkr positiva till att anlita revisorn till annat än revision.

5.1.5 Ställningstagande

Hur ställer sig revisorerna till ett slopande av revisionsplikt?

Två av respondenterna är både för och emot ett slopande av revisionsplikt. De ser både för- och nackdelar med denna. Den sista respondenten vill ej ta ställning alls. Respondenterna menar att ett alternativ till ett slopande av revisionsplikt för mindre företag vore att förenkla regelverket för redovisning och revision för dessa företag. Lindholm och Sagefors undersökning visar att merparten av företagen är positiva till lagstadgad revisionsplikt och vill ha den kvar. Detta kan relateras till att majoriteten av företagen i Uvell och Selbergs undersökning svarar att förslaget om slopad revisionsplikt för små företag är välkommen. Respondenterna är överlag positiva till lagstadgad revisionsplikt. Dock önskar de att regelverket avseende redovisning och revision för mindre företag ses över och förenklas.

6 Diskussion och slutsatser

I detta kapitel diskuteras resultatet av analysen som svarar på uppsatsens syfte. I den avslutande diskussionen framställer författarna sin uppfattning om revisionsplikten. Avslutningsvis ges förslag till vidare forskning.

6.1 Slutsatser

Nedan svarar författarna på uppsatsens delfrågor och syfte.

6.1.1 Hur ställer sig revisorerna till revisionsplikt?

Det finns många åsikter om den lagstadgade revisionsplikten. Fördelar med revision är att den ökar räkenskapernas trovärdighet och ger ägarna trygghet genom den kontroll som revisorerna utför. Den största nackdelen uppges vara kostnaden som den lagstadgade överadministrationen medför.

Om nyttan av revisionen överväger kostnaden beror på hur intressentkretsen ser ut i storlek och sammansättning. De med fler intressenter har normalt större nytta av revision än de med färre intressenter. Ett aktiebolag har alltid minst ägaren och staten, i form av Skatteverket, som intressent. Därtill kan kreditgivare, fler ägare, företagsledning, medarbetare, leverantörer, kunder m.fl. tillkomma.

Dagens lagregler, som revisorerna måste följa, är väl anpassade till revision i mindre företag. Det är främst branschpraxis i form av RS som ej är anpassad till förhållandena i dessa företag. En intressant aspekt är att branschen själva har möjlighet, vilket påpekades av Aktiebolagskommittén redan 1995, att kunna reglera omfattningen av granskningen av mindre företag. Branschen har dock ej tagit till sig detta utan bestämt att alla aktiebolag ska revideras efter samma mall. Samtliga respondenter har, som ett alternativ till ett slopande av revisionsplikt, framfört önskemål om förenklade regler för revision för mindre företag. Detta i sig skulle leda till en mer kostnadseffektiv revision, vilket med största sannolikhet skulle gynna kunderna.

Revisorerna ser både för- och nackdelar med ett slopande av revisionsplikt. Därav har de svårt för ett absolut ställningstagande i frågan om revisionsplikten ska slopas eller ej. Med tanke på att revision är revisorernas huvudsakliga syssla kan det tyckas naturligt att de ej skulle vilja slopa revisionsplikten. Ändå är revisorerna ej helt emot ett slopande av revisionsplikt för åtminstone mikroföretag. Detta kan bero på att revisionen av dessa företag kräver mer resurser än vad det inbringar i intäkter då branschpraxis ej är anpassad för dessa företag. Dokumentationskravet för de mindre företagen anses vara för högt.

6.1.2 Hur väljer revisionsbyråerna att hantera ett eventuellt slopande av revisionsplikt?

Med tanke på att 80 – 85 % av alla Sveriges aktiebolag ryms inom definitionen för mikroföretag kan ett slopande av revisionsplikt tyckas få allvarliga konsekvenser för många revisionsbyråer. Dessa företag tar dock endast upp en marginell del av sysselsättningen för de revi-

sionsbyråer som tillfrågats i denna uppsats. Då revisionsbyråerna som ingår i författarnas undersökning har relativt låg andel mikroföretag i relation till det nationella genomsnittet, antar författarna att det finns de revisionsbyråer som nästan uteslutande arbetar med mikroföretag. Det blir därmed svårare för dessa revisionsbyråer att hantera ett slopande av revisionsplikt.

Samtliga revisionsbyråer som förfrågats för diskussioner om hur ett slopande av revisionsplikt skulle hanteras. Några har kommit längre än andra i sitt arbete. En revisionsbyrå väljer att söka efter redovisningspersonal externt, en annan väljer att förändra organisationen internt, medan en tredje ej har kommit fram till en konkret handlingsplan. Det framgår att revisorerna är väl medvetna om situationens allvar. Revisionsbyråerna arbetar aktivt för att ej hamna efter i utvecklingen.

Revisionsbyråerna agerar, i mer eller mindre omfattning, redan innan något beslut om att slopa revisionsplikten har tagits. Beslut om detta tas efter att utredningen är avslutad. Detta är ett tecken på att revisorerna tror att ett slopande av revisionsplikt är att vänta.

6.1.3 Hur ser revisorerna på branschens framtid?

Revisorerna anser sig bli gynnade av ett slopande av revisionsplikt i längden, trots risken för en anseilig förlust av kunder. Skulle RS dessutom förenklas för mindre företag anser revisorerna att de kan bli än mer gynnade av förändringen. Detta då revisionen blir mer kostnadseffektiv samtidigt som fler tjänster skulle kunna erbjudas kunderna.

De minsta revisionsbyråerna är de som löper störst risk, då de har en större koncentration av mikroföretag än andra revisionsbyråer. Dessa revisionsbyråer kan dessutom komma få problem med revisorskompetensen, eftersom det fordras ett antal timmar revision per år för att kunna behålla sin titel. Revisorer i dessa revisionsbyråer kan tänkas fly till större revisionsbyråer. Dessutom ser behovet av revisorer ut att minska med ett slopande av revisionsplikt, medan behovet av personal med redovisningsbakgrund ökar.

50 – 80 % av de mindre aktiebolagen kommer att efterfråga revision även om den blir frivillig enligt revisorerna. Denna uppfattning stämmer väl överens med de undersökningar där företagare har tillfrågats. Störst risk, bland kunduppdragen, ligger i de uppdrag då redovisning, bokslut och årsredovisning upprättas av redovisningskonsult, där revisorn endast anlitas för revision. Dessa kunder erhåller redan expert hjälp inom redovisning och skatter, förmodligen till en lägre kostnad då kraven på utbildning ej är lika hög för dessa. Detta i sig kan vara en risk.

Oreviderade årsredovisningar kommer att ha lägre kvalitet då företag med mindre administrativ begåvning, som väljer att sköta redovisningen själva, har svårt att hålla sig ajour med gällande redovisnings- och skatteregler. Detta leder till att dessa företags årsredovisningar kan innehålla väsentliga felaktigheter och i värsta fall ej anses vara trovärdig alls. Dessutom finns risk för att mindre överträdelser ökar, både medvetet och omedvetet. Aktieägarna löper dessutom större ekonomisk risk privat då en extern part ej granskar företagets räkenskaper kontinuerligt.

Den grova ekonomiska brottsligheten kommer ej att öka, det är främst mindre överträdelser beroende av okunskap som kommer att öka. Detta bör ställas i relation till att ett av de huvudsakliga argumenten för att behålla revisionsplikten var för att bekämpa den ekonomiska brottsligheten.

Lagstadgad revisionsplikt bidrar till att minska den ekonomiska brottsligheten. Det är endast de mindre brotten som görs ouppsåtliga som påverkas av revisorns granskning. Den grova ekonomiska brottsligheten påverkas ej nämnvärt av en lagstadgad revisionsplikt.

Revisorerna erbjuder redan idag olika redovisningstjänster till sina kunder. I det fall då revisionsplikten slopas kommer satsningar inom detta område att intensifieras. Mycket tyder på att småföretagen kommer att fortsätta anlita revisorn för andra tjänster än revision. Detta i relation till studier från England visar att revisorernas uppdrag troligen ej kommer att minska. Skillnaden blir att antal revisionsuppdrag minskar något medan övrig konsultation m.m. ökar motsvarande. Mikroföretagen är dock mer försiktiga med att anlita revisorn för andra uppdrag än företagen med en omsättning över 3 mkr. Detta i sig leder till att mikroföretagens redovisning kan bli mer lidande än övriga företags redovisning.

6.1.4 Skiljer sig revisorernas uppfattningar åt från företagarnas uppfattningar?

Revisorernas uppfattningar är tämligen lika företagarnas i de flesta avseenden. Vad gäller nackdelar med revision uppgav företagen även tidsåtgången, ej endast kostnaden, som en nackdel, vilket revisorerna ej haft i åtanke.

Uppfattningarna hos företagen i de tidigare undersökningarna som författarna har tagit del av skiljer sig en del. Åsikterna hos företagen i undersökningen som tagits fram för Svenskt Näringslivs räkning är betydligt mer pessimistiska till revisionsplikten, och mer positiva till ett slopande av revisionsplikt än företagen i Lindholm och Sagefors enkätundersökning. Aspekter som talar mot Svenskt Näringslivs undersökning är att de knappast kan anses oberoende, samtidigt som deras svarsantal är en tredjedel av Lindholm och Sagefors svarsantal. Det bör noteras att Svenskt Näringsliv drivit frågan om ett slopande av revisionsplikt hårt. De sände in en begäran om översyn av revisionsplikten där deras rapport och undersökning bifogades.

Enligt undersökningen gjord för Svenskt Näringslivs räkning är majoriteten av företagarna positiva till ett slopande av revisionsplikt, medan det omvända råder i undersökningen gjord av Lindholm och Sagefors.

6.2 Avslutande diskussion

Författarnas inställning till företagens uppfattning om revisionsplikt var från början att företagen tycker att revision är ett nödvändigt ont som måste utföras pga. lagkrav. Efter djupare forskning inom ämnet har författarna dock fått en ny och mer nyanserad bild av frågan.

Författarnas uppfattning om revisionsplikten är att samhället, företaget och dess övriga intressenter har god nytta av revision. Dock synes branschpraxis vara för åtstramad avseende de mindre företagen, varav lättnader krävs för att få tillstånd en mer ändamålsenlig och kostnadseffektiv revision.

Ett slopande av revisionsplikt för mikroföretag kommer ej att påverka revisorerna allt för mycket då mikroföretagen står för en relativt liten del av omsättningen i de flesta revisionsbyråer. Om resurserna som dessa kunduppdrag tagit i anspråk kan föras över till större och mer lönsamma kunduppdrag kommer lönsamheten totalt per uppdrag att öka.

Det finns en risk i att företag som ej längre är skyldiga att anlita revisor enligt lag ej är villiga att betala lika mycket för tjänsten. Om det införs lättnadsregler för mindre företag i RS kommer detta dock medföra att revisionen kan utföras mer kostnadseffektivt, vilket i slutändan kommer att gagna både revisorer och deras kunder.

Skulle revisionsplikten slopas för vissa aktiebolag anser författarna att det finns risk för att aktiebolaget som bolagsform kan bli lidande avseende dess trovärdighet.

Avslutningsvis anser författarna att en förenkling av reglerna rörande revision för dessa företag är det mest fördelaktiga tillvägagångssättet för både revisorer och företagare. Detta för att revisionen blir mer kostnadseffektiv och mer kundanpassad samtidigt som aktiebolag som bolagsform bibehåller sin trovärdighet.

6.3 Förslag till vidare forskning

- En uppföljning av ämnet efter delbetänkandet delgivits i mars 2008 med beloppsgränser för de företag som kan tänkas omfattas av ett slopande av revisionsplikt.
- Hur redovisningsbyråerna ser på situationen, med tanke på den förmodade ökningen av konkurrensen inom redovisningsbranschen.
- Hur hanterar de minsta revisionsbyråerna ett slopande av revisionsplikt.

Källförteckning

Aggestam Pontoppidan, C, *När revisionsplikten avskaffades i Danmark*, Balans, nr 2, 2007

Balans, *Maud Olofsson svarar Balans*, Balans, nr 11, 2006

Brännström, D, *Slopa ej revisionsplikten för aktiebolag! Inför istället en ny företagsform*, FAR SRS, 2006

Burén, C-G och Nyquist, K, *Begäran om översyn av revisionsplikten*, Svenskt Näringsliv, 2005 <http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00004/Beg_ran_om_utredning__4498a.pdf> 2007-04-15

Europeiska unionens officiella tidning, Direktiv 2003/38/EG

Europeiska unionens officiella tidning, Direktiv 2003/361/EG

Ernst & Young, "Fakta & historik", <http://www.ey.com/global/content.nsf/Sweden/Om_EY_Fakta> 2007-05-02

FAR, *Samlingsvolymen 2007 del 1*, Aktiebolagslagen och Årsredovisningslagen, FAR Förlag, Avesta, 2007

FAR, *Revision – En praktisk beskrivning*, FAR Förlag, Kristianstad, 2006

FAR, *Revision 1*, FAR Förlag, Stockholm, 1994

FAR INFO, *Ny utredning om revisorer och revision*, nr 9, 2006

FAR INFO, *Utredning ska ge förslag om slopad revisionsplikt*, nr 1, 2007

Förbundsstyrelsen SRF, *Revisionen i de minsta företagen*, Balans, nr 2, 1994

Holme, I M och Solvang, B K, *Forskningsmetodik*, Studentlitteratur, Lund, 1997

J-Å Gross Revisionsbyrå AB, "Om oss", <<http://www.grossrev.se/sida.whtml?I=25&S=25>> 2007-05-02

Justitiedepartementet, Dir. 2006:128, Tilläggsdirektiv till Utredningen om revisorer och revision; genomförande av EG-direktiv m.m., den 14 december 2006

Lindebergs Grant Thornton, "Kort fakta", <<http://www.lindebergs.se/Om-oss/Korta-fakta/>> 2007-05-02

Lindholm, O och Sagefors, O, *Revisionsplikt, vad tycker småföretagaren egentligen?*, 2006, <http://www.diva-portal.org/diva/getDocument?urn_nbn_se_su_diva-6434-1__fulltext.pdf> 2007-04-15

Moberg, K, *Bolagsrevisorn: oberoende, ansvar, sekretess*, Norstedts Juridik, Stockholm, 2003

Patel, R och Davidson B, *Forskningsmetodikens grunder*, Studentlitteratur, Lund, 1994

Precht, E, *Revisorn är guld värd!*, Balans, nr 11, 2006

Rehn, J, *Snabba beslut i Finland*, Balans, nr 4, 2007

Repstad, P, *Närhet och distans*, Studentlitteratur, Lund, 1999

Thorell, P och Norberg, C, *Revisionsplikten i små aktieföretag*, Svenskt Näringsliv, 2005,
<http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00000/Revisionsplikten_i_sm__458a.pdf> 2007-04-02

Bilaga, Frågemall

Frågorna avser mikroföretag (<3 msek i omsättning och <10 anställda) samt mindre företag (<50/25/50). Utredningen har ej fastställt för vilka företagskategorier som ett slopande av revisionsplikt skall föreslås för. Mest troligt är att det blir för mikroföretagen, men möjlighet finns att slopa revisionsplikt för alla mindre företag. Därav önskar författarna svar på frågorna ur båda dessa perspektiv.

1. Hur stor andel av era företag klassas som mikroföretag respektive mindre företag?
2. Hur stor andel av sysselsättningen står dessa företag för?
3. Anser du att nyttan av revisionen överväger kostnaden i dessa företag?
4. Anser du att reglerna för revision, som de ser ut idag, är anpassade för dessa företag?
5. Vilka fördelar ser du med revision i dessa företag?
6. Vilka nackdelar ser du med revision i dessa företag?
7. Är dessa företag lönsamma ur revisionssynpunkt för er?
8. För ni en diskussion om hur ett eventuellt slopande av revisionsplikt för dessa företag kommer att hanteras på er revisionsbyrå?
9. Hur rustar ni er för ett eventuellt skopande av revisionsplikt för dessa företag?
10. Anser du att er revisionsbyrå kommer att gynnas av slopad revisionsplikt för dessa företag? Hur?
11. Anser du att ett slopande av revisionsplikt får olika konsekvenser för små, mellan-stora och stora revisionsbyråer? Vilka är skillnaderna?
12. Kommer ni att erbjuda andra tjänster som konsultation, bokföring och bokslut istället? (Konkurrera med redovisningsbyråer om uppdrag?)
13. Vad anser du att ett slopande av revisionsplikt får för effekter för redovisningen i dessa företag?
14. I vilken omfattning anser du att dessa företag kommer att efterfråga revision, om denna blir frivillig?
15. Anser du att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka i dessa företag?
16. Är du för eller emot ett slopande av revisionsplikt för dessa företag?
17. Har du något mer att tillägga?